

TAKHASOS

Monthly 156-157

تخصص
هنامه
ما

شماره ۱۵۶ / ۱۵۷ دور سوم اسد / سنبله ۱۴۰۰ خورشیدی
مطابق با اکتب / سپتامبر ۲۰۲۱ میلادی

سازمان تخصصی
پژوهش
و تحقیقات
تخصصی
کانون تخصصی
پژوهش
و تحقیقات
تخصصی
کانون تخصصی
پژوهش
و تحقیقات
تخصصی

کارگاه آموزشی:
تاب آوری در شرایط دشوار و روش های تقویت آن

کارگاه آموزشی:
مدیریت زمان

کارگاه آموزشی:
نظم عمومی و
شاخص های آن

تغییرات اقلیمی اثرات و پیامدهای
آن بر منابع آب و محیط زیست

باز؛ فرصتی دیگر

سقوط نظام فاسد بی‌اقتدار و غیر مسوول در افغانستان، یکبار دیگر این فرصت را پیش روی مردم قرار داده تا برای صلح و آبادانی و رفاه کنار هم قرار بگیرند و از ساقط ساختن نظام موجود با توسل به سلاح و کشتار دست بکشند. این انرژی و شور و احساسات خود را در عوض برای اصلاح ساختارهای آن بکار ببریم. طفلی تازه تولد شده تربیت و مراقبت او را به جوانی برومند تبدیل می‌کند اما بی‌توجهی و عناد نتایجش هم دامن ما و هم خودش را می‌گیرد.

آمارها نشان می‌دهد که دیگر اکثریت مطلق مردم حاضر در صحنه، حتی نمی‌خواهند صدای فیری ولو شادمانه که هم باشد بشنوند، آنها که از راه دور، در حالیکه دور و برشان از دم و نفس خانواده‌شان گرم گرم است به طبل جنگ و مقاومت می‌کوبند که «صد چو غک با زاغ و زبغاش نیم من است» دیگر احدی حال و هوای جنگ را ندارد و توان و توشه هم برای جنگیدن نمانده، و از طرفی گیریم که قیام کردیم و از دهانه ذوالفقار تا کوهپایه‌های واخان را از وجود این نظام پاک کردیم؛ که را بر اریکه قدرت بنشانیم؟ آنها که بارها ما را فروختند و تمام هستی ما را به تاراج بردند؟ یا آنها که تجربه نشان داده که غیر زر اندوزی صفتی ندارند؟ قیام در عصر و زمانه موجود دیگر محلی از اعراب ندارد زمان زمان خرد ورزی و منطق و گفتمان است، اگر قرار باشد که همیشه نظام‌ها را با قیام مسلحانه عوض کنیم باید تا قاف قیامت این سرزمین در کشتار برادر با برادر خون چکان باشد.

جهان و اجماع همسایه‌گان نشان از آن دارد که این جنگ باید خاتمه یابد، و با این واقعیت انکار ناپذیر لاجرم کنار باید آمد، آنانی که بیست سال برای آوردن سیستم‌های خود با این واقعیت جنگیده‌اند، خیلی بهتر از شماهایی که راه حل را شورش و قیام مسلحانه می‌دانید، فهمیده‌اند که نمی‌شود. به نحوی باید تمکین کرد و این واقعیت را پذیرفت، در عوض انرژی مادی و معنوی خود را در جهت اصلاح و اعتدال آن بکار برد و این منطقی‌ترین راه و به صرفه‌ترین مسیری است که در توان همه هست در حالیکه عمل و اقدام قهریه در توان عده محدودی خواهد بود. بی‌آیید از این فرصتی که باز برای ما افغان‌ها پیش آمده استفاده بهینه ببریم و یکبار هم که شده به جهانبان نشان دهیم که در شور و مشوره و تفاهم هم کم از میدان جنگ نیستیم.

اگر در کنار امنیت؛ ما، به اندک منابعی مادی دسترسی پیدا کنیم می‌توانیم از بحران موجود عبور کنیم و فردای صلح‌آمیز و شکوهمند برای فرزندان خود رقم زنیم؛ و این شرایط فعلاً کاملاً در اختیار ماست.

افغانستان هیچوقت تنها نیست ما باید از موقعیت جغرافیایی خود استفاده اسلامی - ملی ببریم، با این سیاست تهدیدی برای هیچ کشوری نیستیم و چنانچه در جنگ‌های جهان هم از آفت جنگ در امان بودیم و کسی ما را دشمن تلقی نکرد و حالا هم می‌توانیم با جهان تعامل کنیم و جهان هم اتفاقاً شدیداً منتظر این تعامل است.

ما هیچ چیزی را از دست نمی‌دهیم اما خیلی چیزها را بدست می‌آوریم که سال‌هاست در آرزوی آنیم.

عناوین

۱) سرمقاله ۱	۱۲) کارگاه آموزشی: نظم عمومی و شاخص ۱۷
۲) مثنوی معنوی: ماه و نور در اندیشه ..... ۳ و ۲	۱۳) با آغاز زوال عقل، چه بر سر زبان ..... ۱۸ و ۱۹
۳) ملک ستیز در گفتگو با ماهنامه ..... ۵ و ۴	۱۴) میدان هوای کابل به روی پروازهای داخلی ۲۰
۴) زنان: طالبان باید حضور ما را بپذیرند ..... ۷ و ۶	۱۵) خانواده‌ای که در حمله بهبهادی امریکا ..... ۲۱ و ۲۲
۵) تغییرات اقلیمی اثرات و پیامد ..... ۹، ۸، ۱۰	۱۶) بازی‌های پارالمپیک توکیو: نشی ..... ۲۳ و ۲۴
۶) باشندهای هرات: از اوضاع امنیتی راضی ۱۱	۱۷) واکسیناسیون گسترده با واکسن کم ..... ۲۵ و ۲۶
۷) کارگاه آموزشی: تابآوری در شرایط ۱۲	۱۸) بلایای آب و هوایی پنج برابر شده ۲۷
۸) یک تحقیق جدید: ابتلا به مالاریا را ۱۳	۱۹) کارگاه آموزشی: مدیریت زمان ۲۸
۹) آفت جمعیت حشرات می‌تواند به ۱۴	۲۰) شرکت گاز روسیه از تکمیل پروژه نورد ۲۹
۱۰) دانشگاه کامبریج بزرگترین تحقیق ۱۵	۲۱) تغییر اقلیم: زمین به سوی مرز خطرناکی ۳۰
۱۱) تزریق واکسن کووید در برخی به ۱۶	۲۲) از مایش جنگ افزار در اقیانوس چقدر ۳۱
	۲۳) ممنوعیت گازهای سی افسی به پرهیز ۳۳

صاحب امتیاز: شورای متخصصان

مدیر مسئول: الحاج محمد رفیق شهر

هیئت تحریر: محمد ناصر رهیاب،

سید معیدالحق موحدی، عبدالرحیم امید،

داکتر عبدالقیوم قائم، انور شاه یوسفی و صلاح‌الدین جامی.

گزارشگر: فریا اکبری

طراح جلد و صفحه آرایی: عبدالحق مرادی

تیراژ: - ۱۰۰۰ جلد

قیمت ۲۰ افغانی

نشانی: دفتر شورای متخصصان هرات، مقابل ریاست

مخابرات، تعمیر بهسود زاده منزل دوم

ماه و نور در اندیشه مولانا

عبدالمطیف محمدی

شبی به ماه نگرسته‌ای تا با تو، از رازش بگویم؟

مه فشاند نور و سگ عوعو کند

هر کسی بر خلقت خود می تند

هر کسی را خدمتی داده قضا

در خور آن گوهرش در ابتلا

این اشعار از دیباچه دفتر ششم مثنوی معنوی است. یعنی ماه نور میافشاند و سگ عوعو می‌کند، هر کسی بر خلقت خویش می‌رود. یعنی؛ خاصیت ماه نور خود را بر زمین و اهل زمین نثار کردن و خاصیت سگ در برابر نور ماه پارس کردن است.

به موجب این آیه کریمه «فطرة الله التي

فطر الناس علیها لا تبدیل لخلق الله». لابد هر کسی بر مقتضای خلقت اصلی خود عمل می‌کند. قل کل یعمل علی شاکلته، به موجب این نص شریف تمام آدمیان بر مقتضای شاکله طبیعی خود عمل می‌کنند. بحرالعلوم می‌نویسد: "مراد از خلقت، آنچه که طبیعت بران مفلورست از فعل به قدر استعداد عین ثابت و ظاهرست که از هر کسی به قدر خلقت خود ظهور می‌آید چنانکه حلقه سگ شورست و حلقه ماه روشنی دادن است..." و کل اناء یترشح بما فیہ. به موجب این قول، در کاسه وجود هر کس هر چه قرار داده شده باشد، همان به ظهور می‌آید. هر بار که از افراد گمراه و از اصحاب غوایت، فسق و معصیت و کفر و نخوت و خصلت‌های امثال اینها به ظهور

بیاید، آن سعادت‌مندی که اهل هدایت و اصحاب طاعتند، با رفق و ملایمت و با لطف و پند و نصیحت آنان را به طریق حق ارشاد و دعوت می‌کنند.

صحبت از شاهد زیبارو و نقرهی ماه، در مثنوی زیاد مورد استقبال قرار گرفته است. از دیدگاه مولانای بزرگ (رح) جان‌های روحانی مانند نوراند، و سالکان طریقت الهی بدن‌هایشان در زمین و در این دنیا غریب هستند اما ارواحشان در آسمانی معانی سیر و سیاحت می‌کنند. آنان مانند ماه، به اهل عالم نور میافشاند اما کو آدمیانی که دوستدار نور باشند و مستعد این رحمت‌ها و فیوضات ربانی؟

ادامه مطلب در صفحه بعدی

ادامه مطلب...

امام محمد غزالی (رح) حقیقت نور، نور حقیقی و مجازی را به انواع و اقسام مختلف دسته‌بندی نموده‌اند و به تعبیر و تعریف آن در نزد عوام، خواص و خواص پرداخته‌اند. ایشان نیز مانند مولانا (رح) برای نورهای آسمانی که نورهای زمینی از آنها اقتباس شده‌اند، ترتیب و مرتب‌های قایل شده‌اند که بعضی از بعضی دیگر اقتباس شده‌اند. می‌فرمایند: آنکه به منبع و سرچشمه‌ی اول نزدیک‌تر است، در رتبه اعلی قرار دارند. ایشان در یک مثال چنین واضح می‌سازند: فرض کنید نور ماه از روزن خانه‌ای داخل می‌شود و بر آئین‌های که منصوب بر دیوار است می‌تابد و از آن به دیوار دیگری که در مقابل اوست، منعکس می‌گردد؛ سپس از آنجا به زمین معطوف می‌شود به طوریکه زمین روشن می‌گردد.

می‌دانیم که آن نور که بر زمین تابیده، تابع نوری است که در آئینه است و آنچه در آئینه است، تابع ماه است و آنچه در ماه است از خورشید می‌باشد، زیرا ماه از او کسب نور کرده است و این انوار چهارگانه را مراتبی است که بعضی از بعضی دیگر بالاتر و کامل‌تر می‌باشند و برای هر یک مقام معلوم و درجه‌ی ویژه‌ای است که از آن تجاوز نمی‌کنند.

نکته بسیار مهمی که درباره مراتب نور باید دانست این است که نورها دارای مرتبه هستند، و این ترتیب منتهی می‌شود به ذاتی که ذاتاً نور بخش همه ماسوای خویش است. برترین سلسله نورانی که به چراغ نورافشان تعبیر شده است، بیان ویژگی روح قدسی نبوی است که از این طریق انواع معارف، بر خلاق جاری و سازی می‌گردد و با تعبیر «سراج منیر» یاد شده است و این تعبیر قرآنی به سردار دو عالم، محمد مصطفی (ص) تفویض شده است و پیامبران الهی، همه چراغ‌اند.

این حقیقت بدیهی و آشکار بر کسی

نمی‌تواند پوشیده باشد که این چراغ‌های نورافشان انبیاء الهی و پس از ایشان به مراتب و مقام آنها، اولیاء و دوستان خداوند اند؛ پس می‌تواند چنین نتیجه گرفت که سلوک در مسیر روشن این ارواح قدسی، در حقیقت منور شدن به نور حقیقی ذات باری تعالی است، چه، نام نور به غیر ذات بحت و بیچون او، مجاز محض است. به همین ترتیب مخالفت و معاندت با این سلسله نورانی، در واقع مخالفت با و محرومیت از، نور حقیقی است. مولانا (رح) از دشمنان نور خدا و دوستان حق، بسیار متنفر است و با آنها با درشتی سخن می‌گوید. او آنها را چون سگان می‌داند که با عوعو کردن‌شان در برابر قرص کامل ماه، قصد آزار آنها را دارند اما ماه، بی‌می از سر و صدای آنها ندارد همانطور که ماه نورش را از خورشید می‌گیرد، انسان کامل نیز از پروردگار نور می‌گیرد.

هلال ماه در ابتدای حضور و ظهور خود، در آسمان دیده نمی‌شود و در گمنامی به سر می‌برد؛ مردان الهی نیز گاه در محاق هستند و گاه چون ماه شب بدر حضور دارند و می‌تابند.

خلاصه و جان کلام حضرت مولانا (رح) این است که آدمی با آنکه زاده خاک است اما با تنفس در هوای پاک الهی می‌تواند مانند ماه بر همه جان‌ها بتابد و قلب‌ها را روشنایی دهد.

و اما اصل داستان بر می‌گردد به امتثال امر خداوند به تبلیغ و دعوت مردم. در قرآن عظیم‌الشان نیز به کرات تصریح شده است که وظیفه رسول الهی تبلیغ مبین و آشکار است. چنانکه مثلاً حضرت نوح (ع) نهصد سال قوم خویش را به طریق حق دعوت می‌کرد، ولی لحظه به لحظه عناد و انکار قومش بیشتر می‌شد. رک آیه ۱۴ سوره عنکبوت. که آنحضرت (ع) مدت پنجاه سال کمتر از هزار سال در میان قوم خود درنگ کرد. پس طوفان، ایشان را را فروگرفت. مولانا می‌فرماید که حضرت نوح (ع) هرگز به خاطر لجاجت و عناد قوم از گفتن و دعوت

کردن آنان به طریقه حق دست نکشید؛ مسلماً ساکت نیز نماند.

گفت: از بانگ عللای سگان

هیچ واگرد ز راهی کاروان؟

حضرت نوح (ع) با خود گفت: مگر ممکن است که کاروان به خاطر عوعوی سگان از حرکت باز ایستد؟ [چنانکه در مثل آمده است که: سگ لافد و کاروان گذرد.]

یا شب مهتاب از غوغای سگ

سست گردد بدر را در سیر تگ؟

یا مثلاً مگر ممکن است که در شب مهتاب سر و صدای سگان، ماه منیر را از حرکت و نورافشانی بازدارد؟ [چنانکه گفته‌اند: البدر یلوح و الکلک ینوح. «ماه می‌تابد و سگ می‌نالد.»]

مه فشانند نور و سگ عوعو کند

هر کسی بر خلقت خود میتند

ماه، نورافشانی می‌کند، و سگ عوعو راه می‌اندازد. هر کسی طلق خلقت خود عمل می‌کند. مصراع دوم به مضمون آیه ۸۳ سوره اسراء اشارت دارد. مولانا در این تمثیل، حق ستیزان را به «سگ» و اولیاء الله را به «ماه تابان» تشبیه کرده است.

بدر، بر صدر فلک شد شب، روان

سیر را نگذارد از بانگ سگان

(۱۴۶۴) دفتر چهارم

طاعنان همچون سگان بر بدر تو

بانگ میدارند سوی صدر تو

(۱۴۶۵) دفتر چهارم

منابع:

- انقروی، ا. (۱۳۸۸). شرح کبیر انقروی، جلد اول. تهران: نگارستان کتاب.
- بحرالعلوم، ج. (n.d.). شرح مثنوی.
- زمانی، ک. (n.d.). شرح مثنوی. تهران.
- بحرالعلوم، ج. (n.d.). شرح مثنوی.
- غزالی، ا. م. (۱۳۸۰). تجلی انوار. تهران: احسان.

ملک ستیز در گفتگو با ماهنامه تخصص:

تا اجماع ملے نباشد، نباید به اجماع منطقه‌ای امید داشت

رئیس‌جمهور سابق افغانستان در نهمین نشست شانگهای، به موضوع قابل توجهی اشاره کرد: «صلح بدون اجماع منطقه‌ای ممکن نیست». این هژمان بوده است با آغاز مذاکرات صلح افغانستان به رهبری آمریکا در قطر. حکومت افغانستان هم تأکید دارد که در اجماع منطقه‌ای برای صلح افغانستان موفق بوده است. اما بعضی از کنش‌گران سیاسی در افغانستان حکومت را موفق نمی‌دانند. در رابطه به چند و چون این موضوع مصاحبه داشتیم با دکتر ملک ستیز، پژوهش‌گر روابط بین‌الملل.

تخصص: با توجه به شرایطی که در حال حاضر در کشور، تعریف شما از اوضاع چیست؟

ستیز: افغانستان یکی از دولت‌های است که در توجه عمیق جامعه بین‌المللی قرار دارد. افغانستان نمونه‌ی بارزی از توجه جامعه بین‌المللی است و این توجه جامعه بین‌المللی به صورت طبیعی انعکاس کرده به طرف منطقه‌ای. ما با دولت‌های (ایران، پاکستان آسیای میانه و فراتر چین، هند و روسیه) در منطقه شریک هستیم. این دولت‌ها نقش جامعه بین‌المللی در افغانستان را درک می‌کند و با در نظر داشت توجه بسیار کلانی که جامعه جهانی به افغانستان دارد و منابع گسترده که به افغانستان به مصرف رسانیده این کشورها افغانستان را به عنوان یک گذرگاه مهم اقتصادی می‌شناسند که امنیت در آن نقشی بسیار مهمی را بازی می‌کند. منطقه بر بنیاد همین تفسیر به افغانستان نگاه می‌کند. بنابراین اجماع منطقه‌ای در افغانستان همیشه دست‌خوش یک سلسله بحران‌ها در منطقه بوده، چون در این منطقه ما منافع بسیار مختلف داریم.

ایران، پاکستان، آسیای میانه، هند، چین و روسیه اینها منافع مشترکی ندارند. منافع‌شان بسیار گسترده و از هم پاشیده است. بنابراین شکل‌گیری یک اجماع در منطقه به نفع افغانستان کار پر چالشی است.

تخصص: می‌خواهم از شما بپرسم به جز کشورهای منطقه و بازی‌گران بین‌المللی دیگر چه کسانی در اجماع منطقه‌ای افغانستان نقش دارند؟

ستیز: ببینید بحران‌های جهان نشان داده که وقتی شما می‌گویید جامعه بین‌المللی، تنها دولت‌ها مطرح نیست. بلکه سازمان‌ها اتاق‌های فکری نهادی‌های بین‌المللی این‌ها همه شامل این کانون می‌شوند. بلی، در ساختن اجماع منطقه‌ای، نهادهای بین‌المللی می‌تواند نقش بسیار مهم و خوبی داشته باشند. در افغانستان نبود یک دولت کارا و فعال سبب شده که ما این نهادهای مهم بین‌المللی را در حل منازعات افغانستان با خود نداشته باشیم. این یکی از چالش‌های مهم در مورد دولت افغانستان است.

تخصص: از نظر شما کشورهای منطقه در پشتیبانی از صلح افغانستان صادق‌اند و نگاه‌شان به افغانستان چگونه است؟

ادامه مطلب در صفحه بعدی

روزنه‌ای امیدی برای وجود اجماع منطقه‌ای برای صلح افغانستان وجود دارد؟

ستیز: خوب این مربوط به سه عنصر بسیار مهم می‌شود. عنصر نخست این است، بازیگران بین‌المللی پیرامون افغانستان چه نگاهی دارند. آیا نگاه این‌ها نزدیک شده است. منظور من از بازی‌گران بین‌المللی به صورت کل، آمریکا و اروپا است. وقتی می‌گوییم بازی‌گران منطقه‌ای منظورمان روسیه، هند و چین است. آیا این بازی‌گران برای رسیدن به اجماع و هم‌باوری پیرامون آینده افغانستان به نتیجه‌ی رسیدن یا خیر؟ این در واقع پرسش اساسی است. اگر ما به این پرسش پاسخی ارایه بتوانیم، در آن صورت رسیدن به اجماع منطقه‌ای هم قابل دستیابی است، اما اگر این بازی‌گران بزرگ در پیوند به آینده افغانستان دچار مشکل استراتژیک باشند، در آن صورت ما از نبود یک اجماع منطقه‌ای رنج می‌بریم.

عنصر دوم: نبود یک استراتژی

دقیق و فعال و اجندای درست و سازنده در مذاکرات صلح است. تیم‌های مذاکره‌کننده ما دارای اجندا و تخصص کافی نیستند و عنصر سوم این است که ما تسهیل‌گران متخصص برای مذاکرات صلح نداریم. از همین سبب است که مذاکرات ما همیشه با چالش‌ها مواجه می‌شود و این چالش سبب می‌شود که مذاکرات دارای نتیجه‌ی خاصی نباشد.

نقش نخبه‌گان را در قسمت ایجاد اجماع منطقه‌ی برای صلح افغانستان چگونه ارزیابی می‌کنید؟

سستی: یکی از مشکلات مهم سیاست افغانستان نخبه‌گان سیاسی هستند. وقتی ما می‌گوییم نخبه‌گان سیاسی منظور ما کسانی‌اند که دست‌اندرکار و یا خالق در نظام سیاسی افغانستان هستند. این گروه مشکلات بسیاری در هماهنگی با دولت، رهبری دولت داشتند. دولت در استفاده از این نخبه‌گان سیاسی برخورد خوبی نداشته. اما اگر منظور شما از نخبه‌گان تخصصی، روشنفکران و دگر اندیشان باشد، در این زمینه بیشتر دولت مقصر است به دلیل اینکه دولت با برخوردهای سلیقه‌ای قومی، زبانی، تنظیمی و قبیله‌ای تلاش کرده که گروه‌های بزرگی از متخصصان را از خود براند و نتواند اینها را با خود در برنامه‌های خود داشته باشد.

تخصص: آیا امکان فضایی اعمتاد سازی بین نخبه‌گان کشور و دولت برای اجماع منطقه‌ای وجود دارد؟
سستی: شما می‌دانید که در جوامع فقیر نخبه‌گان و شخصیت‌های علمی- تخصصی‌شان هم فقیر هستند. این فقر سبب می‌شود که این‌ها نتوانند،

ادامه مطلب ...

سستی: در بحث سیاست و امور بین‌الملل چنین پرسش‌های ارزش محور، کمتر اتفاق می‌افتد. این کشورها در منطقه و جهان منافع دارند، بنابراین نمی‌شود بحث صداقت را در مباحث سیاسی بر منافع مناطق یا دولت‌ها انطباق داد. صداقت در سیاست یک تعریف بسیار متفاوتی دارد و منافع دولت‌ها بسیار مهم است. هر آن گاهی که دولت‌ها منافع خود را در یک مسئله می‌بینند، در آن مداخله می‌کنند و اگر منافع‌شان نباشد در آن مداخله نمی‌کنند. بحث افغانستان یک بحث بسیار مهمی منافع استراتژیک دولت‌هاست و دولت‌های مانند پاکستان، ایران، هند، در افغانستان منافع دارند و این منافع‌شان، منافع بسیار عمیق استراتژیک است و سبب دشواری‌های درونی این دولت‌ها شده است. بنابراین به سختی می‌توانم پاسخ دهم که این دولت‌ها صادق هستند.

تخصص: چالش‌های افغانستان، فرا راه ایجاد اجماع منطقه‌ی داشته کدام‌ها بوده‌اند؟

سستی: مهم‌ترین چالشی که سبب می‌شود ما اجماع منطقه‌ای را نداشته باشیم، نبود اجماع ملی در افغانستان است. در اینجا می‌توانیم سه عنصر را مطرح کنیم. اول، نبود این اجماع در میان سیاست‌گران و دست‌اندرکاران امور سیاسی در داخل افغانستان سبب می‌شود که اجماع در سطح بین‌المللی خلق نشود. و این اجماع داخلی از نظر من مهم‌ترین چالش برای دولت افغانستان است.

همان

نگاه مستقل و تخصصی خود را در جامعه ترویج کنند. طبعاً وقتی دولت برای شان زمینه و امکانات را فراهم نمی‌سازد و برخورد غیر عادلانه با این نهادها دارد، نقش این برخورد در آینده سیاسی افغانستان اثر می‌گذارد. از این سبب من خوشبین نیستم که دولت بتواند این گروه بسیار مهم را جذب و از اندیشه‌های آنها استفاده کند.

اما یک چیز را نباید فراموش کرد که در این جمع کسانی هستند که به صورت مستقل بحث می‌کنند و در گفتارهای ارزشی سهم می‌گیرند و در روشن ساختن ذهنیت جامعه روشنگری می‌کنند اما رابطه ارگانیک بین آنها و دولت هنوز تأمین نشده است.

تخصص: آیا در دو دهه گذشته فرصتی برای اجماع منطقه‌ای داشتیم؟

سستی: متأسفانه در دو دهه اخیر نه تنها دولت که بلکه جامعه بین‌المللی دچار سراسیمه‌گی استراتژیک بودند در افغانستان. ما چهار استراتژی ایالات متحده در افغانستان داشتیم که بازیگران نتوانستند یک حکومت کارا را از خود به جای بگذارند، در سطح دولت هم ما دارای یک سیاست خارجی فعال نبودیم و سیاست خارجی ما همیشه وابسته به جهان بوده و ما نتوانستیم از خود چیزی را به گونه‌ای مستقل ارایه بکنیم که بتواند با جهان و کشورهای منطقه هماهنگی بکنند و نبود این هماهنگی در سطح منطقه‌ی سبب می‌شود که پارتتر شیب افغانستان با دولت‌های منطقه تضییع شود.

زنان: طالبان باید حضور ما را بپذیرند؛

طالبان: ما می‌پذیریم در چوکات اسلام

است زمانی که برای حقوق انسانی و اسلامی خود دادخواهی می‌کنیم باید، پاسخ قناعت بخش برای ما داده شود.» این در حالیست که امارت اسلامی وجود وزارت امور زنان را غیر ضروری پنداشته و گفته‌اند که به جای آن اداره روی کار خواهند آورد که بیشتر به نفع مردم باشد. زهره کریمی یکی دیگر از فعالان حقوق زن در هرات بیان می‌دارد، در تجمعات اعتراضی زنان خواستار کار و تحصیل‌شان شدند، اما طالبان چندی پیش اعلام کردند که مکاتب دخترانه لیسه تا امر ثانی تعطیل است.

ادامه مطلب در صفحه بعدی

شیمیا صدیقی که از زنان فعال در ولایت نیمروز است در صحبت با خبرنگار تخصص بیان کرد، طالبان در اوایل تعهد کرده بودند که با کار و تحصیل زنان مشکلی ندارد، اما حذف وزارت امور زنان و ممانعت دختران از تعلیم نشان داد که طالبان به تعهدات‌شان نگرانی ایجاد کردند.

وی گفت: حکومتی که زنان در آن سهم نداشته باشند و حضور فعال در تمام بخش‌ها نداشته باشند، نه می‌تواند پذیرش جهانی کسب کند و نه هم رضایت کل جامعه را در قبال دارد.

این زن فعال بیان کرد: «خواست ما این

بعد از روی کار آمدن امارت اسلامی، شماری زیادی از زنان با راه‌اندازی همایش‌ها در ولایت‌های مختلف خواهان حقوق اساسی خود شدند و از طالبان خواستند که در تشکیل دولت جدید حضور زنان نباید نادیده گرفته شود.

این زنان بیان داشتند که امیدواریم طالبان رفتاری را که ۲۰ سال پیش با زنان داشتند تکرار نکنند. در مقابل طالبان نیز پس بدست گرفتن حکومت، بارها تأکید کردند که نسبت به ۲۰ سال گذشته تغییر کرده‌اند و حق کار و تحصیل زنان برای‌شان قابل پذیرش است.

ادامه مطلب ...

کریمی افزود، خواست این زنان باید در نظر گرفته شود و به زنان و جوانان توجه بیشتر صورت بگیرد تا ما شاهد رشد و شگوفایی کشور در بخش‌های مختلف باشیم و اگر زمینه کار و تحصیل برای زنان و جوانان ما مساعد باشد، فکر نمی‌کنم که کسی کشور را ترک کند.

از سوی هم رهبران و سخنگوهای امارت اسلامی در نشست‌های خبری و مصاحبه‌های متفاوت گفته‌اند که جامعه افغانستان به فعالیت زنان و مردان این کشور نیاز دارد و زنان نیز می‌توانند که در چارچوب شریعت اسلامی در بخش‌های مختلف کار کنند.

ذبیح‌الله مجاهد سخنگوی امارت اسلامی نیز گفته که دولت فعلی موقت است و با در نظر داشت قوانین شریعت تلاش می‌شود در دولت آینده برای زنان نیز پست‌هایی

وجود داشته باشد.

وی به شبکه (بی. اف. ام) گفته: این یک شروع است، اما ما کرسی‌هایی برای زنان در نظر می‌گیریم، آن‌ها می‌توانند بخشی از دولت باشند، این مرحله دوم خواهد بود.

چند هفته پس از روی کار آمدن امارت اسلامی در کشور طالبان دروازه مکاتب به روی پسران و دختران گشوده شد، البته در اطلاعیه گفته شده که دختران تا صنف ششم حضور یابند. این اعلامیه وزارت تحصیلات و کنش‌های را با خود به همراه داشت بسیاری از زنان و نهادهای بین‌المللی از طالبان خواستند که به زودی دروازه مکاتب به روی تمام دختران از صنف اول تا دوازدهم بگشایند و این‌طوری برداشت شد که گویا طالبان مانع تحصیل دختران از صنف ششم به بعد می‌شوند، اما پس از آن، وزارت

معارف کشور با نشر اعلامیه گفت که کار روی شروع مکاتب دخترانه از صنف ششم به بعد نیز جریان دارد. در اعلامیه که روز جمعه، ۲ امیازان به نشر رسیده آمده که کار روی طرح بازگشایی مکاتب انات جریان دارد که نتیجه، آن بعداً از طریق صفحه رسمی وزارت معارف با مردم شریک ساخته خواهد شد.

سازمان‌های بین‌المللی نیز تأکید کرده‌اند که امارت اسلامی باید حقوق اساسی زنان را به رسمیت بشناسد و به آنان در حکومت سهم داده شود.

ناگفته نماند که در حال حاضر تمام پوهنتون‌های خصوصی دروس‌شان با حضور دختران فعال است و کسی مزاحم ادامه تحصیل آنها نگردیده است!

تغییرات اقلیمی اثرات و پیامدهای آن بر منابع آب و محیط زیست

نویسنده: پوهاند عبدالرحیم (امید)

قسمت پایانی

<ul style="list-style-type: none"> • فرصت‌ها شامل ترویج تکنالوژی پیش قدم در عرضه و تقاضای انرژی، تسهیل کردن انتقال تکنالوژی، ایجاد یک محیط مساعد، ظرفیت سازی و میکانیسم‌های مناسب برای انتقال تکنالوژی‌های پاک و مؤثریت انرژی. • نمایش پروگرام‌ها جانبی تنظیم و تجارت کاربن از طریق انکشاف انرژی قابل تجدید روستایی. 	<ul style="list-style-type: none"> • فقدان ظرفیت انسانی و نهادی برای اتخاذ تکنالوژی انرژی پاکتر. • مارکت‌های ناقص سرمایه که از سرمایه‌گذاری در سیستم‌های غیر متمرکز دلسرد می‌سازد. • فقدان معلومات و نبود حقوق فکری برای تکنالوژی‌های کاهش. • برای انرژی قابل تجدید، مصارف بلند اولی، عدم دسترسی به سرمایه و سسیدی‌ها برای سوخت فسیلی. • نبود ستندهای محیط زیستی برای اجابت کردن (انتشارات و داخل خانه). • افغانستان هنوز عضویت پروتوکول را حاصل نه نموده است. 	<ul style="list-style-type: none"> • گزینه به نفع هر دو طرف مانند بازیافت مؤثریت بهیود یافته انرژی در تولید انرژی که ذغال و گاز فعالیت می‌کند و نیز تولید مشترک حرارت و برق. • انتقال مؤثر و سیستم معتبر برای کاهش ضایعات. • رسیدگی به تقاضای روبه افزایش از طریق شکل‌های قابل تجدید انرژی، بشمول تولید برق آبی و برق آبی کوچک.
--	--	--

ز. زراعت و مواشی

<ul style="list-style-type: none"> • توسعه دادن طرح‌های اعتبار، تغییرات در اولویت‌های تحقیق، ایجاد رابطه‌های نهادی در سراسر کشور، تجارت در کاربن خاک و توحید غذا، فایبر و تولیدات انرژی، راه فایق آمدن بر موانع است. • اقدامات که باید باروش‌های تولید پایدار پیوند داده شود. • حاصل برداری انرژی منفعت‌های کاربرد متنوع زمین جایکه مناسب باشد. 	<ul style="list-style-type: none"> • فقدان سرمایه برای فعالیت‌های R&D در جهت اداره کردن. • فقدان ظرفیت ملی و نهادی در معلومات. • پذیرفتن موانع بسطح فارم بشمول نبود معلومات و مشوقات. 	<ul style="list-style-type: none"> • افزایش ذخیره کاربن توسط تنظیم زمین زراعتی. • کاهش انتشارات مینان از طریق تنظیم بهتر مواشی و تولید برنج. • منزوی کردن کاربن خاک و کاهش انتشارات NO2 از زباله حیوانی. • حاصل برداری انرژی برای تعویض سوخت‌های فوسیلی. اگر مصارف بیشتر رقابتی شود، آینده خوبی دارد و محصولات بطور پایدار تولید خواهد شد. • تنظیم بهتر زباله.
--	--	---

(1/ص 104)

انگانه مطالب در صفحه پنجمی

دور سوم شماره ۱۵۶ - ۱۵۷ اسد و سنبله ۱۴۰۰ خورشیدی

Criteria	Units	year	
		2005	2010
Area	Square Kilometer	647.500	647.500
Agricultural area	Percent	15	15
Forest Area	Percent	3	2.6
Permanent Pasture	Percent	52	46
Mountainous Area	Percent	63	63
Area above 2500m	Percent	27	27
Population	Millions	*24	26
Rural Population	Millions	19	20
Urban Population	Millions	5	6
Population Growth Rate	Percent	2.03	2.03
Population in absolute poverty (%age)	Percent	36	NA
Literacy rate (%)	Percent		
Child Mortality Rate	Live births 1000	135	111
Maternal Mortality Rate	Live Births 100.000	1600	1600
Life Expectancy at Birth		44	44
Gross Domestic Product (GDP). Million USS	Million USS	16343	16343
Share of Agriculture on GDP	Percent	38	28
Share of Industries on GDP	Percent	25	21
Share of Services on GDP	Percent	34	48
Share of Taxes on Imports on GDP	Percent	3	3
Per Capita GDP	USS	290	629

* Includes 1.5 million nomadic Population

لکله مطلب ۰۰۰

ب- درجه حرارت و بارندگی

افغانستان، کشور کوهستانی و بسیار خشک است، آب و هوای قاره‌ای خشک و نیمه خشک با زمستان‌های سرد و تابستان گرم است. روند تغییرات دما و بارندگی افغانستان در طی سال‌های ۱۹۶۰-۲۰۰۶ در نمودار زیر ارایه شده است.

دمای سالانه از سال ۲۰۰۶-۱۹۶۰ در حدود ۰.۶ درجه سانتی گراد و ۰.۱۳ درجه سانتی گراد در طی هر دهه افزایش داشته است.

پیش بینی دما: براساس پیش بینی‌های انجام شده دمای افغانستان تا سال ۲۰۶۰ حدوداً ۱.۴ تا ۴.۰ درجه سانتی گراد و تا سال ۲۰۹۰، حدود ۲.۰ تا ۶.۲ درجه سانتی گراد افزایش خواهد داشت و بر اساس سناریوی انتشار حدود ۱.۵ تا ۲.۵ درجه سانتی گراد تا سال ۲۰۹۰ افزایش می‌یابد.

پیش بینی بارندگی :

براساس پیش بینی‌های انجام شده میزان بارندگی تا سال ۲۰۳۰ حدوداً ۲۰-۱۰ میلی متر و تا سال ۲۰۹۰ با توجه به سناریو انتشار **high** میلی مترو سناریو انتشار **۲۰**، **medium** میلی مترو سناریوی انتشار **۱۰**، **low** ملی متر کاهش خواهد داشت.

۲- ارزیابی آسیب پذیری نسبت به تغییر آب و هوا و اقدامات سازگاری

نسبت آسیب پذیری بخش‌های مختلف افغانستان نسبت به تغییرات آب و هوایی در نمودار زیر مشخص شده است. با توجه به این نمودار بخش منابع آب و جنگل و مراتع نسبت به سایر بخش‌ها آسیب پذیرترین بخش و سپس به ترتیب بخش کشاورزی، بهداشت و انرژی قرار دارند و آسیب پذیری بخش پسماند بسیار ناچیز است.

همچنین سهم هر فاکتور در مقدار هر بخش در نمودار زیر مشخص شده است، با توجه به نمودار سهم فاکتور خشکسالی در اکثر بخش‌ها خصوصاً بخش منابع آب نسبت به سایر فاکتورها در آسیب پذیری بخش‌های مختلف مؤثرتر بوده و سپس به ترتیب فاکتور تبخیر و شوری، افزایش دما و میزان بارندگی در مقدار آسیب پذیری هر بخش تأثیر گذار بوده است بطوریکه جمع کل سهم هر فاکتور در آسیب پذیری بخش منابع آب و سپس بخش جنگل و مراتع کشاورزی بیشتر شده است.

۳- انتشار گازها:

میزان کل انتشار گازهای گلخانه‌ای در افغانستان در سال ۲۰۰۵ در حدود ۲۸۷۵۹ گیگاکرام معادل **CO2** برآورد شده است. در جدول زیر می‌توان انتشار گازهای **CO2**، **CH4** و **AND** به تفکیک بخش‌های مختلف در سال ۲۰۰۵ برحسب گیگا گرام معادل **CO2** ارایه شده است.

Table13: Aggregated Emissions of CO2, CH4, N2O in Afghanistan in 2005

Sectors	CO2 Equivalent Gg			
	CO2	CH4	N2O	Aggregated
Energy	2910.04	736*	129.828	3776
Industry	312.15			313
Agriculture		9296.49	5812.5	15109
Land use Change And Forestry	9341.13	80.64	9.3	9431
Waste		130.41		130
Total				28759

همان طوریکه در جدول نشان داده شده است سهم بخش انرژی از کل میزان انتشار در سال ۲۰۰۵ نسبت به سایر بخش‌ها در حدود ۱۳.۱٪ است و بخش کشاورزی با میزان انتشار ۱۵۱۰۹ گیگا گرام معادل **CO2** یعنی ۵۲.۶٪ بیشترین سهم را نسبت به سایر بخش‌ها دارد. سهم سایر بخش‌های در میزان کل انتشار گازهای گلخانه‌ای به در صد عبارتند از: تغییر کاربری اراضی و جنگل ۳۲.۸٪ صنعت ۱٪ و پسماندها ۰.۵٪

سیاست‌ها و اقدامات کاهش انتشار:

در حال حاضر دولت جمهوری اسلامی افغانستان استراتژی ملی در مورد تغییر اقلیم از جمله استراتژی‌های کاهش استراتژی ندارد و ارزیابی روش‌های کاهش انتشار به طور مفصل و فرصت‌های موجود انجام نشده است. به علت عدم وجود آمار و اطلاعات معتبر هیچ مدل توسعه یافته‌ای برای ارزیابی کاهش انتشار وجود ندارد. لذا تلاش شده است بخش‌های کلیدی سیاست‌های موجود و اقدامات حمایتی در جهت اهداف توسعه پایدار پیش بینی و طراحی شود بنابراین تنها موانع حایز اهمیت و فرصت‌های موجود برای ترویج تکنالوژیهای سازگاری با محیط زیست و انتقال دانش در افغانستان جمع آوری شده است.

نتیجه

از مقاله علمی بررسی تغییرات اقلیمی و اثرات و پیامدهای آن بر منابع آب و محیط زیست به این نتیجه دست می‌یابیم که: تغییرات اقلیمی در قرن حاضر به اثر مداخله بیجا بشر حادث گردیده اثرات سوی بالای زندگی و حیات تمام موجودات زنده در کره زمین از خود بجا گذاشته است و پیامدهای آن بر زندگی بشر، منابع آبی و محیط زیست، نحوه زنده‌گی حیوانات و نباتات بیشتر محسوس است. که جبران و تلافی آن یا باز گرداندن بحالت یک قرن قبل غیر ممکن به نظر می‌رسد. عامل اصلی این تغییرات اقلیمی استفاده بی‌رویه از منابع طبیعی توسط انسان، سوخت مواد فوسیلی تأسیس کارخانجات، راه اندازی جنگ‌های خانمان سوز، بکار بردن سلاح‌های مخرب و بمب‌های هستوی و هایدروجنی و از بین بردن پوشش نباتی که مشکلائی زیادی را دامن گیر بشر نموده است.

منابع مورد استفاده:

- ۱- گروه نویسندگان (۲۰۱۲) اولین گزارش ملی افغانستان پیرامون تغییر اقلیم. چاپ اداره ملی حفاظت محیط زیست.
- ۲- حسن لی. علمی مراد (۱۳۹۰) تغییرات اقلیمی و پیامدهای آن بر منابع آب و محیط زیست. چاپ جهاد دانشگاه هی مشهد.
- ۳- نصوصی، غلام حسین (۱۳۸۶) هوا شناسی و محصولات کشاورزی چاپ رضوی کابل.
- ۴- عارض، غلام جیلانی (۱۳۵۰) اقلیم افغانستان چاپ پوهنچی ادبیات پوهنتون کابل.
- ۵- عارض، غلام جیلانی (۱۳۶۲) اقلیم حیاتی افغانستان چاپ پوهنچی زمین شناسی پوهنتون کابل.
- ۶- عارض، غلام جیلانی (۱۳۸۵) جغرافیای طبیعی افغانستان چاپ پوهنچی زمین شناسی پوهنتون کابل.
- ۷- حسن زاده، بهرام (۱۳۸۸) شالوده بوم شناختی چاپ تهران.

(پایان)

باشنده‌های هرات: از اوضاع امنیتی راضی هستیم، اما بیکاری رنج روز افزون است

باشد. اجازه‌ی «اخلال امنیت» و «به خاک و خون کشاندن» افغانستان داده نمی‌شود. بر اساس گزارش هیئت معاونت سازمان ملل متحد در افغانستان (یوناما) و دفتر حقوق بشر سازمان ملل متحد، بیشترین آسیب به افراد ملکی از درگیری‌های زمینی ناشی است. حملات هوایی نیز منجر به تلفات افراد ملکی شده است. علاوه بر این، از آغاز حمله ماه می، دست کم ۲۴۱۰۰۰ نفر بیجا شده و درگیری‌های طولانی مدت در شهرها، منجر به آسیب به زیرساخت‌های اساسی مانند سرک‌ها و پل‌ها و دیگر تسهیلات ملکی شده است. بر اساس این گزارش‌ها، وضعیت در جنوب شهر لشکرگاه، مرکز ولایت هلمند، تأثیر وحشتناکی را که خصوصاً در مناطق شهری بر افراد ملکی بار می‌آورد به وضوح نشان می‌دهد. تنها در ۱۳ روز از ۲۸ جولای سال ۲۰۲۱ میلادی، هنگامی که جنگ در شهر آغاز شد، سازمان ملل متحد گزارش‌هایی مبنی بر کشته شدن دست کم ۱۳۹ فرد ملکی و زخمی شدن ۴۸۱ نفر دریافت کرد.

مرا خوشحال می‌کند. وی گفت، امنیت تنها به معنای نبود جنگ نیست، امارت اسلامی باید به دیگر جنبه‌های زندگی و رفاه اجتماعی مردم توجه داشته باشد. از سوی هم، شعاری از مردم با آنکه از وجود امنیت در کشور ابراز خرسندی می‌کنند، اما بیان می‌دارند که وجود یک ارتش منظم می‌تواند به امنیت بیشتر مردم کمک کند. زلمی رحمانی، یکی دیگر از باشنده‌های هرات ابراز داشت، هنوز ارتشی در کشور به صورت رسمی وجود ندارد و از نظر من تا زمانی که ما ارتش و نیروهای امنیتی منظمی نداشته باشیم، آنچنان احساس امنیت نمی‌کنیم. با این حال، فصیح‌الدین، رئیس ستاد ارتش طالبان چندی پیش در یک نشست خبری گفته بود که امارت اسلامی که در آینده‌ی نه چندان دور ارتش منظم و قوی ایجاد می‌کنند. به گفته‌ی وی، هر فردی که در پی اخلال امنیت و سوق دادن کشور به جنگ‌های داخلی

شماری از باشنده‌های ولایت هرات می‌گویند که از چندی بدینسو امنیت در این ولایت تأمین است و امید است مردمی که سال‌ها با جنگ دست و پنجه نرم کردند دیگر ناامنی را تجربه نکنند. شهاب‌الدین از باشنده‌گان ولایت هرات است. وی بیان می‌دارد: تحولات اخیر در کشور همه مردم را متأثر ساخته است، اما آن طور که دیده می‌شود، امنیت به کشور برگشته است. او افزود، خوب است که امارت اسلامی در کنار امنیت به ایجاد بازار کار برای مردم نیز تلاش ورزند، در غیر این صورت همین امنیت نیز برای مردم باقی نخواهند ماند. فردوس، یکی دیگر از باشنده‌های هرات در صحبت با خبرنگار تخصص گفت بیشتر وقت که وارد شبکه‌های اجتماعی می‌شدم از خبرهای وحشت و کشته شدن مردم، متأثر می‌بودم و وضعیت روحی‌ام تعریفی نداشت، اما حالا دیگر شاهد این چنین خبرهای وحشتناک نیستم و این

کارگاه آموزشی تاب‌آوری در شرایط دشوار وروشی‌های تقویت آن

کارگاهی تحت نام "تاب‌آوری" با توزیع تصدیق‌نامه برای ۲۵ تن از علاقه‌مندان روز (پنجشنبه، ۲۵ سنبله ۱۴۰۰) پایان یافت.

محمد رفیق شهپر رییس شورای متخصصان هرات بیان کرد که اگرچه اوضاع فعلی در کشور به گونه معمول سامان نیافته است، اما گسترش شایعات وضعیت روحی مردم را به شدت صدمه زده است. و هدف شورای متخصصان این است که با برگزاری کارگاهی آموزشی چگونگی مقابله و تاب‌آوری در شرایط دشوار را بیاموزند.

رییس شورای متخصصان هرات بیان داشت، در حال حاضر همه‌ی نهادها باید در حد توان و امکانات دست‌داشته آن بکوشند که به نوعی برای مردم و جامعه کمک کنند.

با این حال، شماری از اشتراک‌کننده‌گان این کارگاه بیان می‌دارند، شرایط کنونی همه مردم به ویژه جوانان متأثر ساخته است و برگزاری این کارگاه‌ها می‌تواند که مردم را کمک کند دوام آورند و زندگی خود را سامان بخشند.

فیصل کمال از اشتراک‌کننده‌گان این کارگاه بیان می‌کند که حوادث اخیر در کشور مرا ناامید ساخته بود و از لحاظ روانی در وضعیت خوبی بسر نمی‌بردم، من فکر می‌کنم نیاز داشتم که چنین کارگاهی برگزار شود و من را وادارد که در مقابل شرایط فعلی دوام آورده و برای خود و مردم جامعه کاری انجام دهم.

محمد شریف یکی دیگر از اشتراک‌کننده‌های این کارگاه آموزشی می‌گوید: "این کارگاه آموزشی برای ما آموخت که نباید زود تسلیم شرایط شد، بلکه برای بهتر شدن اوضاع باید تلاش کرد."

این کارگاه توسط ماستر محمد فرید فایض استاد پوهنتون/ دانشگاه تدریس و طی دو روز به موضوعاتی مانند: تاب‌آوری چیست؟، مدل‌های تاب‌آوری، ویژگی‌های افراد تاب‌آور، تاب‌آوری و شرایط دشوار (فشار روانی)، عوامل مؤثر بر تاب‌آوری، تاب‌آوری و بهزیستی، تاکتیک‌های تقویت تاب‌آوری بحث شد.

آقای فایض گفت که انسان در مسیر زندگی به یک سلسله مشکلات مواجه می‌شود و در برخورد با این مشکلات نیاز به مهارت‌های دارد که رفتن راه زندگی را ساده‌تر کند. و شرایط فعلی کشور نیاز مبرم چنین برنامه‌های حس می‌شود. وی ابراز داشت، این مسوولیت نهادهای دولتی و خصوصی و رسانه‌هاست که در وضعیت فعلی برنامه‌های آگاهی‌دهی از این دست را برای مردم برگزار کند.

یک تحقیق جدید:

ابتلا به مالاریا را می توان تا ۷۰ درصد کاهش داد

اکثر مرگ و میرهای ناشی از ابتلا به مالاریا در جهان در کودکان زیر پنج سال اتفاق می افتد. براساس تحقیقی تازه، یک رویکرد جدید برای محافظت از کودکان آفریقایی در برابر مالاریا می تواند مرگ و میر و بیماری های ناشی از این بیماری را تا ۷۰ درصد کاهش دهد. به گفته محققان در لندن، تزریق واکسن قبل از آغاز فصل شیوع به همراه داروهای پیشگیرانه نتایج "بسیار چشمگیری" داشته است.

این آزمایش بر روی ۶۰۰۰ نوجوان زیر ۱۷ سال در کشورهای بوركینافاسو و مالی انجام شده است. اکثر ۴۰۰ هزار مرگ و میر ناشی از مالاریا در هر سال در کودکان زیر پنج سال اتفاق می افتد. عامل مالاریا انگلی است که از طریق نیش پشه به افراد منتقل می شود. اگرچه قابل پیشگیری و قابل درمان است، اما سازمان جهانی بهداشت تخمین می زند ۲۲۹ میلیون نفر در سال ۲۰۱۹ در سراسر جهان به این بیماری مبتلا شده و ۴۰۹ هزار نفر در اثر آن جان باخته اند.

این بیماری با علائمی مانند تب، سردرد و لرز شروع می شود و بدون درمان، می تواند به سرعت به وخامت و اغلب مرگ منجر شود. مالاریا هنوز هم در بسیاری از مناطق جنوبی صحرای آفریقا یک مسئله مهم بهداشتی به شمار می رود.

دوز تقویت کننده

نتایج این تحقیق که در مجله پزشکی نیوانگلند منتشر شده، بر ترکیبی از واکسن مالاریا با نوعی داروی پیشگیری از ابتلا به این بیماری تأکید دارد که می تواند میزان بستری شدن و مرگ و میر را به میزان ۷۰ درصد کاهش دهد.

اما پیش شرط اصلی برای تأثیر گذاری این کوکتل دارویی این است که قبل از شروع فصل بارندگی سالانه در ماه ژوئن یعنی زمانی که پشه ها در حال

تکثیر هستند، مورد استفاده قرار بگیرد. در این تحقیق بر تزریق واکسن مالاریا به کودکان کم سن و داروهای ضد مالاریا در آن زمان از سال که امکان ابتلا بیشتر است، تأکید شده است. پروفیسور برایان گرینوود، از اعضای این تیم تحقیقاتی از دانشکده بهداشت و گرمسیری لندن که رهبری این تحقیقات را برعهده داشته، گفته است: "چنین ترکیب دارویی بهتر از آن چه که فکر می کردیم تأثیر گذار است."

به گفته او "میزان بستری شدن و مرگ و میر در هر دو کشور بوركینافاسو و مالی با کاهش همراه بود." طی سه سال، آزمایش سه دوز واکسن و دارو قبل از فصل شیوع مالاریا و در پی آن یک دوز تقویت کننده قبل از شروع فصل بارانی، بسیار بهتر از زمانی که به تنهایی از واکسن مالاریا و یا داروهای پیشگیری از این بیماری استفاده شده، توانسته از ابتلا به مالاریا جلوگیری کند. محققان گفته اند که این تحقیق می تواند جان میلیون ها کودک و نوجوان را در آفریقا حفظ کند. در میان کودکانی که دوز واکسن و دارو را با هم دریافت کردند، موارد زیر وجود داشت:

۶۲۴ مورد ابتلا

۱۱ کودک پس از ابتلا به نوع شدید مالاریا پس از بستری شدن درمان شدند
۳ مورد مرگ ناشی از ابتلا
در میان همان تعداد کودکان که تنها داروهای

پیشگیرانه را دریافت کرده بودند
۱۶۶۱ مورد ابتلا

۳۷ مورد بستری شدن در بیمارستان
۱۱ مورد مرگ ناشی از ابتلا به مالاریا

دانشمندان می گویند که تأثیر ترکیبی واکسن و داروها در آزمایش ها به طرز شگفت انگیزی قوی است.

این واکسن که RTS,S نامیده میشود بیش از ۲۰ سال پیش توسط کمپانی گلکسو اسمیت کلین تولید شد. این واکسن انگل هایی را که با سرعت در کبد تکثیر می شوند، از بین می برند و داروهای ضد مالاریا انگل ها را در گلبول های قرمز بدن هدف قرار می دهند.

دکتر پدرو آلونسو، مدیر برنامه جهانی بیماری مالاریا در سازمان بهداشت جهانی گفت: "ما از این استفاده خلاقانه از واکسن مالاریا برای جلوگیری از بیماری و مرگ و میر در مناطق فصلی آفریقا استقبال می کنیم."

این واکسن قبلا به ۷۴۰ هزار کودک در غنا، کنیا و مالاوی به عنوان بخشی از برنامه معمول واکسن های تزریق شده است.

واکسن های مالاریا قبلا هم مانند این مورد در غنا توزیع شده اما اثربخشی کمی داشته

محصولات جدید

در این آزمایش ها هیچ گونه عوارض جانبی در مورد کودکان مشاهده نشد و به کودکان شرکت کننده در این تحقیق، واکسن، دارو و یا هر دو تا سن پنج سالگی داده خواهد شد.

مؤسسه خیریه "مالاریا نه بیشتر" گفته است پایان دادن به مالاریا برای همیشه "بستگی به توسعه و ارائه محصولات و درمان های جدید دارد و دولت باید به سرمایه گذاری در پروژه های تحقیقاتی نظیر این پروژه ادامه دهد."

افت جمعیت حشرات می‌تواند به آلودگی نوری مربوط باشد

در این مطالعه کارشناسان مؤسسه "حفاظت از پروانه‌ها"، دانشگاه نیوکاسل و مرکز اکولوژی و هیدرولوژی بریتانیا کرم‌های ابریشم را در علفزارها و پرچین‌های کنار خیابان‌های جنوب انگلستان بررسی کردند. آنها به ازای هر ۲۶ نقطه نورانی در آکسفوردشر، برکشر و باکینگهامشر نور، محیط مشابهی که تاریک بود را بررسی کردند. این مطالعه نشان داد که شمار کرم‌های ابریشم در محیط نورانی حدوداً نصف می‌شود (کاهش ۴۷ درصدی در پرچین‌ها و ۳۳ درصدی در حاشیه‌های علفزار). در یک آزمایش دیگر تشکیلات پخش نور در زمین‌ها نصب شد. محققان متوجه شدند که شمار کرم‌های ابریشم در زیر نور ال ای دی بیشتر کاهش پیدا می‌کند که نشانگر تأثیر آن بر عادات تغذیه است. دانشمندان بیش از پیش نگران افت جمعیت برخی از حشرات هستند.

یک بررسی علمی به روی جمعیت حشرات در سال ۲۰۱۹ نشان می‌داد که ۴۰ درصد گونه‌های حشرات در اطراف جهان "با افت چشمگیر جمعیت" مواجه شده‌اند. این مطالعه می‌گفت که زنبورها، مورچه‌ها و قاب بالان (بیتل) با سرعتی هشت برابر پستانداران، پرندگان یا خزندگان در حال نابودی هستند در حالی که جمعیت حشراتی مثل مگس و سوسک احتمالاً در حال افزایش است.

افت جمعیت حشرات دارای تبعات گسترده‌ای برای کل اکوسیستم زمین خواهد بود.

حشرات منبع مهم غذایی برای پرندگان، دوزیست‌ها، خفاش‌ها و خزندگان هستند در حالی که گیاهان هم برای گرده افشانی به آنها تکیه دارند.

جمعیت این شب‌پره به نام "باف آرچز" از دهه ۱۹۷۰ تاکنون ۶۲ درصد کاهش یافته.

جمعیت این شب‌پره به نام "باف آرچز" از دهه ۱۹۷۰ تاکنون ۶۲ درصد کاهش یافته.

محققان فکر می‌کنند نور خیابان ممکن است مانع تخم‌گذاری شب‌پره‌ها شود یا آنها را در معرض خطر بیشتر شکار مثلاً توسط خفاش‌ها قرار دهد.

همچنین کرم‌های ابریشمی که زیر نور چراغ خیابان، به خصوص نور ال ای دی، دنیا آمده‌اند عادات غذایی متفاوتی دارند.

اما به گفته محققان برای این مشکل راه حل‌های

عملی که امنیت عمومی را تضعیف نمی‌کند وجود دارد. اینها شامل کاهش شدت نور چراغ‌های خیابان در ساعات نخست صبح، استفاده از حسگر حرکت به جای روشن نگه داشتن دائمی چراغ‌ها یا استفاده از فیلترهای رنگی برای قطع مضرترین طول موج‌ها است.

دانشمندان می‌گویند که آلودگی نوری ممکن است از عوامل افت "نگران کننده" جمعیت حشرات در دهه‌های اخیر باشد.

مطالعه‌ای که در بریتانیا انجام شد نشان داد که نور چراغ خیابان رفتار شب‌پره‌ها را مختل می‌کند و شمار کرم‌های ابریشم را به نصف می‌رساند.

به نظر می‌رسد که نور چراغ‌های مدرن "ال ای دی" بیشترین تأثیر را بر حشرات داشته باشد.

شواهد فزاینده‌ای وجود دارد که جمعیت حشرات در حال کاهش است. عوامل افت قابل توجه جمعیت حشرات پیچیده و متنوع است که شامل نابودی جنگل‌ها، خلنگزارها، دشت‌ها و مرداب‌ها، استفاده بی‌رویه از آفت‌کش‌ها، تغییر اقلیم و آلودگی رودها و دریاچه‌ها می‌شود. استفاده از نور مصنوعی اکنون به عنوان یکی دیگر از عوامل افت جمعیت حشرات مطرح شده هرچند ابعاد تأثیر آن مشخص نیست.

پژوهشگران می‌گویند مطالعه آنها که در نشریه "ساینس ادونز" (پیشرفت‌های علمی) چاپ شده قوی‌ترین شاهد تا امروز از تأثیر مخرب آلودگی نوری بر جمعیت‌های بومی حشرات با عواقبی برای پرندگان و سایر گونه‌های حیات وحش است که برای تغذیه به کرم‌های ابریشم نیاز دارند.

داگلاس بویز از مؤسسه خیریه "حفاظت از پروانه‌ها" گفت: "اکنون می‌توانیم مطمئن باشیم که در یک محیط بومی آلودگی نوری مهم است." "اگر حشرات در معرض خطر باشند که به نظر ما هستند، و شواهدی در تأیید این موضوع داریم، شاید باید هر کاری می‌توانیم برای کاهش آثار منفی روی آنها انجام دهیم."

دانشگاه کمبریج بزرگترین تحقیق در بریتانیا درباره اوتیسم را آغاز کرد

نحوه ارتباط و تعامل افراد با دنیای بیرون تأثیر می‌گذارد.

تخمین زده می‌شود که از هر ۱۰۰ نفر در بریتانیا یک نفر مبتلا به اوتیسم باشد اما خدمات مناسب در دسترس بسیاری نیست. پدی مک‌گینس مجری ۴۸ ساله برنامه تلویزیونی تخته‌گاز (تاپ‌گیر) که سه فرزند مبتلا به اوتیسم دارد می‌گوید اینکه چقدر خدمات حمایتی دریافت کنید به جایی بستگی دارد که زندگی می‌کنید:

"یکی از بزرگترین مسئله‌ها برای هر پدر و مادری که فرزندش چنین مشکلی دارد و سرانجام مشکلش تشخیص داده شده، این است که حالا باید چکار کند."

"من فکر می‌کنم حمایتی برای والدین در نظر گرفته نشده است... این حمایت‌ها در حال حاضر بستگی به این دارد که کجا زندگی کنید و این قطعاً باید تغییر کند."

اینکه "چرا برخی از افراد مبتلا به اوتیسم دچار صرع یا ناسلامتی روانی هستند و برخی نه" پاسخ دهد.

داوطلبان، از هر سن، جنس، قومیت و توان شناختی، با تکمیل پرسشنامه آنلاین و ارسال نمونه بزاق با پست در این تحقیق شرکت می‌کنند. آنها می‌توانند خویشاوندان نسبی خود را هم، چه مبتلا به اوتیسم باشند چه نباشند، برای شرکت دعوت کنند. پروفسور سایمون بارون کوهن این تحقیقات را هدایت می‌کند.

اوتیسم یک ناتوانی مادام‌العمر است که بر

دانشگاه کمبریج می‌گوید بزرگترین مطالعه در بریتانیا در زمینه اوتیسم را آغاز کرده است و پژوهشگران مرکز تحقیقات اوتیسم این دانشگاه به دنبال ۱۰ هزار نفر برای شرکت در آن هستند.

این پژوهشگران می‌خواهند تأثیر عوامل ژنتیکی و محیطی بر مبتلایان به اوتیسم را به روش‌های مختلف بررسی کنند و از این رو، از این مبتلایان و خانواده‌هایشان خواسته‌اند در این پژوهش شرکت کنند.

این پژوهش نیازمندی‌های مختلف افراد مبتلا به اوتیسم را نیز بررسی می‌کند؛ بسیاری از آنها مشکلات دیگری مثل صرع، اضطراب و افسردگی دارند.

پروفسور سایمون بارون کوهن که این پژوهش را سرپرستی می‌کند گفت شناختن بهتر اوتیسم یک "نیاز فوری" است و او امیدوار است این تحقیق به سوالاتی مثل

تزریق واکسن کووید در برخی به تولید پادتن منجر نمی‌شود

عفونت ویروس کرونا از بدن را پاک کند. تحقیقات اخیر با استفاده از داده‌های واقعی میزان ابتلا به کووید در بیش از یک میلیون فرد آسیب پذیر حاکیست که واکسن‌های کرونا برای افرادی که بیماری‌های زمینه‌ای دارند بسیار موثر است، به طوری که خطر دچار شدن به علائم کووید ۱۹- را ۹۰ درصد کاهش می‌دهد.

پروفسور النور رابلی کارشناس ایمنی شناسی و بیماری‌های عفونی در دانشگاه ادینبورو گفت: "از آنجا که سلول‌های تی به خصوص در جلوگیری از ابتلای شدید به بیماری و بستری شدن مؤثرند، انتظار داریم که واکسن همچنان حفاظت ملموسی برای این گروه آسیب پذیر فراهم می‌کند."

پروفسور چارلز سوانتون از مرکز تحقیقات سرطان بریتانیا گفت: "می‌دانیم این نتایج می‌تواند برای کسانی که از نظر بالینی آسیب پذیر هستند نگران کننده باشد، اما همه کسانی برای سرطان تحت درمان هستند باید همچنان به توصیه پزشک خود توجه کنند و ما همه را به زدن واکسن تشویق می‌کنیم."

شواهدی است که آن نهاد مشورتی در نظر خواهد گرفت.

کسانی که در این مطالعه ثبت نام کردند شامل بیماران مبتلا به سرطان، آرتریت التهابی، بیماری‌های کلیوی یا کبدی و کسانی که پیوند سلول‌های بنیادی داشته‌اند می‌شود.

یافته‌های آزمایشگاهی به روی نمونه‌های خونی ۶۰۰ داوطلب که در نشریه پزشکی لانست منعکس شده حاکیست:

سیستم ایمنی ۴۰ درصد بعد از دو دز استرازنکا یا فایزر واکنشی غیر ایده‌آل نشان می‌دهد. در میان این گروه ۱۱ درصد چهار هفته بعد از تزریق دز دوم هیچ پادتن قابل مشاهده‌ای تولید نمی‌کنند - خیلی از اعضای این گروه افراد مبتلا به واسکوئیت بودند که ریتوکسیماب مصرف می‌کردند

اما ۶۰ درصد، پادتن قابل مقایسه با افراد جوان سالم تولید کردند و همه آنها دارای میزان ایده‌آل نوع دیگری واکنش سیستم ایمنی به نام "سلول‌های تی" بودند که می‌تواند

مطالعه‌ای در بریتانیا نشان داده است که تزریق دو دز واکسن کووید در برخی از بیمارانی که دچار نقص سیستم ایمنی هستند، به تولید پادتن کم یا غیرقابل توجهی منجر می‌شود.

کارشناسان هنوز نمی‌دانند تأثیر کم بودن پادتن از نظر ایجاد ایمنی چیست، اما می‌گویند که تزریق دزهای تقویتی احتمالاً برای برخی از کسانی که سیستم ایمنی ضعیفی دارند فکر خوبی است.

این شامل مبتلایان به واسکوئیت می‌شود که داروی قوی "ریتوکسیماب" مصرف می‌کنند. برخی کشورها اکنون شروع به تزریق دزهای تقویتی کووید کرده‌اند.

انتظار می‌رود بریتانیا از ماه آینده به گروه‌های آسیب پذیر دز تقویتی واکسن کووید ارائه کند، اما اکنون منتظر توصیه‌های یک نهاد مستقل مشورتی به نام "جی سی وی آی" است.

مطالعه آکتاو که منابع آن را "شورای تحقیقات پزشکی" تأمین کرده و توسط متخصصان دانشگاه بیرمنگام هماهنگ شده، بخشی از

کارگاه آموزشی

نظم عمومی و شاخص‌های آن

کارگاهی دو روزه‌ای تحت نام "نظم عمومی و شاخص‌های آن" با توزیع تصدیق‌نامه برای بیش از ۲۰ تن از علاقه‌مندان این موضوع از سوی شورای متخصصان هرات پایان یافت.

این کارگاه روز (پنجشنبه، ۱ میزان ۱۴۰۰) خاتمه یافت.

مسئولان شورای متخصصان هرات هدف از برگزاری این کارگاه را بلند بردن ارتقای ظرفیت جوانان و آگاهی برای نظم عمومی و زندگی در فضای مسالمت آمیز می‌دانند. محمد رفیق شهیر، رئیس شورای متخصصان هرات بیان می‌دارد، این نهاد همواره تلاش داشته است که در راستای تخصص و آگاهی در جامعه فعالیت داشته باشد و در هر شرایطی این مسوولیت‌اش را ادا کند. کارگاه امروز ما در این شرایط نیز بیان‌گر تعهد این شورا به آگاهی دهی و علم است.

رئیس شورای متخصصان عنوان کرد، در آینده نیز کارگاه‌ها و برنامه‌های آگاهی دهی ما برای دختران و پسران هرات جریان خواهد داشت.

با این وجود، شماری از اشتراک‌کننده‌گان این کارگاه با آنکه از برگزاری چنین برنامه‌ها ابراز خرسندی می‌کنند، خواهان دوام آن نیز هستند.

محمد شریف، از اشتراک‌کننده این کارگاه بیان می‌دارد، از لحاظ روحی بسیاری از جوانان در کشور روزهای خوبی را سپری نمی‌کنند، برگزاری این برنامه نه تنها اینکه از لحاظ علمی درس‌های را به ما بیاموزاند بلکه روی روحیه ما نیز تأثیر مثبت دارد.

وی خواهان دوام برنامه‌های بیشتر علمی- آموزشی از سوی نهادهای مختلف شد.

عتیق‌الله، یکی دیگر از اشتراک‌کننده‌گان گفت، هدف من از اشتراک در این برنامه آموزشی در کنار آشنایی با چند و چون موضوع نظم عمومی، قوی کردن ارتباطات است و خوب می‌شود که نهادهای دیگر هم در راستای برگزاری برنامه‌های از این دست اقدام کنند.

از سوی هم، هادی خردروز جويا استاد دانشگاه و مدرس این برنامه آموزشی بیان کرد، تأمین نظم عامه و ارائه خدمات عمومی از بزرگترین رسالت‌های هر نظام است و با افزایش پاسخ‌گویی نظام در قبال مردم، ما می‌توانیم امیدوار باشیم به این که کشور از نظم و امنیت بهتری برخوردار باشد.

وی اضافه کرد، مسوولیت نهادهای مدنی و اکادمیک به عنوان حلقه‌ی وصل بین مردم و نهادهای دولتی در قسمت آگاهی دهی و مشارکت بیشتر از هر نهاد دیگری برجسته است. گفتنی است که این کارگاه طی دو روز روی این موضوعات: نظم عمومی، امنیت عمومی، آسایش عمومی، صحت عمومی، اخلاق حسنه، نقش دولت و جامعه در تأمین نظم عمومی بحث شد.

با آغاز زوال عقل،

چه بر سر زبان می‌آید؟

پدرم عملکرد عادی ندارد." هر چه زمان می‌گذشت، پدرم بیشتر در میان صحبت متوقف می‌شد و اغلب از این موضوع سردرگم می‌شد. سرانجام تشخیص پزشکی در مورد پدرم آلزایمر بود. زبان مادری او بیشتر و بیشتر رشد کرد (و جای زبان انگلیسی را گرفت). این باعث مشکلات عملی برای خانواده ما شد، چرا که ما واقعا فارسی نمی‌دانستیم. من تازه آموزش زبان فارسی را در دانشگاه شروع کرده بودم، اما مادرم، خواهرم و برادرم عملا فارسی حرف نمی‌زدند.

به خاطر دوزبانه بودن پدرم، من همیشه شیفته زبان بوده‌ام و یک کتاب درباره اینکه زبان چگونه کار می‌کند نوشته‌ام، اما چیزی که هنوز به کنه آن پی نبرده‌ام آن است که زوال عقل چگونه بر ارتباط زبانی تاثیر می‌گذارد. در مغز پدر من چه اتفاقی افتاد وقتی که زبان انگلیسی او پسرقت کرد و زبان فارسی او دوباره شکوفا شد.

ادامه مطلب در صفحه بعدی

است. متن زیر خلاصه‌ای از این مستند رادیویی از زبان دیوید است.

ابراهیم شریعتمداری، پزشکی بود که در دهه ۱۹۶۰ میلادی از ایران به انگلستان مهاجرت کرد. او شروع به کار برای نظام درمان ملی بریتانیا کرد و در سال ۱۹۷۲ با یک زن انگلیسی، یعنی مادر من، ازدواج کرد. او در محل کار و با ما در خانه انگلیسی را کاملا روان صحبت می‌کرد. او همچنین زبان فارسی خود را با تماس‌های تلفنی مرتب و نامه‌نگاری با خانواده‌اش در ایران حفظ کرده بود. ۲۵ سال جلوتر برویم، وقتی که ما متوجه شدیم یک چیزی ایراد دارد.

خواهرم هلن ماجرا را اینگونه بیان می‌کند: "همیشه به یاد می‌آورم که جریان از زمانی که من و مادرم همراه او به ایران رفتیم شروع شد؛ شش سال قبل از اینکه پدرم از دنیا برود. او با ما به فارسی حرف می‌زد و با فارسی زبان‌ها به انگلیسی. چند جمله طول می‌کشید تا بفهمد که زبان اشتباه را به کار می‌برد. آن موقع بود که من فکر کردم، بله،

تلاش برای یافتن واژه‌ها ممکن است یکی از اولین مواردی باشد که در هنگام ابتلای فرد به زوال عقل مشاهده می‌کنیم، در حالی که پیشرفت از دست دادن گفتار می‌تواند برقراری ارتباط با عزیزان را واقعا چالش برانگیز کند.

فهمیدن اینکه چه عواملی در پس این تغییرات قرار دارد، ممکن است در مراقبت از فرد مبتلا به زوال عقل به ما کمک کند.

"برای بسیاری از افراد مبتلا به زوال عقل، اولین نشانه از اینکه ایرادی وجود دارد تغییر نحوه حرف زدن آنهاست. ممکن است برای یافتن واژه‌ها تقلا کنند، حرف خود را تکرار کنند یا تپق بزنند یا در حرف زدن تردید کنند. برای آنهاپی که، مانند پدر من، بیش از یک زبان می‌دانند این وضعیت می‌تواند حتی پیچیده‌تر هم باشد."

دیوید شریعتمداری، در یک مستند رادیویی با نگاهی به تجربه پدر خودش به بررسی علمی زبان، زوال عقل و پیرشدن پرداخته

ادامه مطلب ...

برای یافتن پاسخ به سراغ دکتر تامس بک، متخصص علوم اعصاب رتقم و از او پرسیدم آیا بازگشت پدر من به زبان اولش یک الگوی معمول در زوال عقل است؟

دکتر بک می‌گوید: "مطالعات نشان می‌دهد که بازگشت به زبان اول بسیار رایج است، اما این تنها الگوی رایج در زوال عقل نیست. در واقع شما افرادی را دارید که به زبان اول برمی‌گردند، اما همچنین به نظر می‌رسد که در بعضی از افراد زبان اول بیشتر آسیب دیده است. و یکی از جنبه‌های جذاب این کار تلاش برای یافتن عوامل زیست‌شناختی، روانشناختی و اجتماعی است که تعیین می‌کند چه اتفاقی برای زبان می‌افتد."

شیب زمانی

دکتر بک توضیح می‌دهد که یکی از مهمترین این عوامل ایده "شیب زمانی" است که خاطره‌های قدیمی‌تر بهتر از خاطره‌های جدیدتر حفظ می‌شوند.

"خیلی اوقات اعضای خانواده می‌گویند 'او نمی‌تواند چیزی را که دیروز برای صبحانه خورده به خاطر بیامورد، اما هنوز هم می‌تواند اسامی دوستانش را از زمان مدرسه را بگوید' و غیره. شما چیزهایی را به خاطر می‌سپارید که مدت‌ها در حافظه شما بوده‌اند، زیرا بسیار خوب مستحکم شده‌اند. در حالی که خاطره‌هایی که بعداً وارد شده‌اند ثبات کمتری دارند و بیشتر در معرض از یاد رفتن هستند."

در مورد پدر من "زبان اول او در دهه‌های اول زندگی بسیار قوی بوده است و زبان انگلیسی بعدتر وارد شده است. بنابراین به نوعی تبدیل از یک زبان به یک زبان دیگر رخ داده است. به نظر می‌رسد که این شبکه زبانی اولیه قوی‌تر بوده است و به همین دلیل تا حدودی توانسته در برابر تغییرات زوال عقل مقاومت کند."

ایده علمی پشت این پدیده جذاب است، اما من همچنین کنجکاوم که چطور می‌توانیم به افرادی کمک کنیم که خود را در چنین وضعیتی می‌یابند. بنابر آخرین سرشماری در بریتانیا، زبان اصلی ۴.۲ میلیون نفر از جمعیت این کشور انگلیسی نیست. این به معنای آن است که افراد بسیاری خواهند بود که در مراحل بعدی زندگی خود ممکن است در وضعیتی قرار بگیرند که قادر نباشند

به راحتی با خانواده و پرستاران خود ارتباط برقرار کنند.

خوشبختانه کمک در دسترس است. رنیت وینکلر از بنیانگذاران موسسه‌ای به نام "مراقبان نگهبان" است که تخصص آنها ارائه کمک‌های مراقبتی از سوی پرستاران دوزبانه در گستره وسیعی از زبان‌ها از عربی گرفته تا چینی ماندارین است.

خانم وینکلر می‌گوید که به عنوان یک مراقب یا پرستار "اگر نتوانید ارتباط برقرار کنید، مشتری بسیار مستاصل می‌شود. با گرفتن پرستاری که زبان آنها را حرف می‌زند، افراد می‌توانند خود بیان کنند و به پرستار چیزهایی ساده مانند اینکه 'می‌خواهم غذا بخورم'، یا 'می‌خواهم راه بروم' بگویند. آنها می‌توانند درباره زندگی خود حرف بزنند. می‌توانند درباره کودکی خود حرف بزنند. یکی از مشتریان این موسسه به نام جو مادری ایتالیایی دارد که مبتلا به زوال عقل است و خیلی ناگهانی توانایی حرف زدن به انگلیسی را از دست داد. جو می‌گوید موسسه‌ای که از مادرش نگهداری می‌کردند "زنگ زدند و گفتند، ببینید، او دیگر انگلیسی حرف نمی‌زند. فقط به ایتالیایی حرف می‌زند. آنها تلفن را به مادرم دادند که بگوید چه می‌خواهد."

بنابراین وقتی که مادرش از آن موسسه بیرون آمد، آنها می‌دانستند که باید دنبال یک پرستار ایتالیایی زبان بگردند. "ما یک پرستار فوق‌العاده به نام لوتیا پیدا کردیم که بسیار مراقب و بسیار مهربان است. او و مادرم پیوند فوق‌العاده‌ای دارند. هیچ مانع زبانی وجود ندارد و این عالی است."

چندزبانه بودن

اشتباه است اگر از همه این مباحث برداشت کنیم که دانستن بیش از یک زبان در صورت ابتلا به زوال عقل فقط مشکل‌ساز خواهد بود. برعکس، شواهدی وجود دارد مبنی بر اینکه تسلط پدر من به دو زبان در واقع به او کمک کرده است. همانطور که تامس بک توضیح می‌دهد، به نظر می‌رسد که چندزبانه بودن علائم زوال عقل را، دست‌کم تا چند سال، به تأخیر می‌اندازد.

"یافته‌های پژوهش‌های ما در حیدرآباد، در مرکز هندوستان، نشان می‌دهد که افراد دوزبانه بیش از چهار سال دیرتر از تک‌زبانها مبتلا به زوال عقل شده‌اند."

از نظر دکتر بک، این حتی یک امر عادی برای مغز ماست که به بیش از یک زبان حرف بزنیم. "اگر عمده تاریخ بشر را نگاه کنید، بیشتر مردم چندزبانه بوده‌اند. تک‌زبان بودن یک پدیده نسبتاً متاخر است. بنابراین از این نقطه نظر، مسئله این نیست که چندزبانه بودن مزیت است، بیشتر آن است که تک‌زبان بودن عامل خطر است."

زوال عقل همیشه یک بیماری بیرحم است: به طور ویژه این موضوع نامنصفانه بود که پدر شعر دوست من که آنقدر از به کار بردن زبان لذت می‌برد، در آخر عمرش از آن محروم شد. اما دلگرم‌کننده است که بدانیم دوزبانه بودن او به ما فرصت گذراندن سال‌های هشیار بیشتری را همراه او داده است. جالب است که بدانیم دانستن بیش از یک زبان می‌تواند به مغز ما کمک کند که مدت طولانی‌تری سالم بماند.

میدان هوایی کابل به روی پروازهای داخلی و بین‌المللی باز شد

ملکی افغانستان می‌گوید که بسیاری از بخش‌های ساختمان میدان هوایی از سوی مردم تخریب و تجهیزات آن از بین برده شده است.

بر اساس معلومات این اداره، میدان هوایی کابل از شش صبح تا شش شام برای نشست و برخاست طیاره‌ها باز خواهد بود و آمادگی‌ها نیز جریان دارد تا این میدان به گونه ۲۴ ساعته به روی پروازها فعال شود.

رییس نورم استندرد این اداره افزود: "دلیل‌اش این است که سیستم پوشش رادار که بتواند تمام افغانستان و ساحات خط رفت و آمد طیارات را تحت کنترل داشته باشد، هنوز فعال نیست. بخش‌های کمی راداری که تنها در نشست و برخاست طیارات را در ساحة میدان هوایی کابل مراقبت می‌کنند فعال است."

اداره هوانوردی ملکی افغانستان همچنین گفته است که پروازهای داخلی شرکت‌های هوایی آریانا و کام‌امیر به ولایات دیگر این کشور آغاز شده و در حال حاضر این پروازها به ولایات بلخ، قندهار و هرات جریان دارد.

به این کشورها آغاز کرده‌اند. او افزود که اداره هوانوردی ملکی افغانستان با فرستادن یک مکتوب رسمی به کشورهای همسایه، از آنان تقاضا کرده است تا پروازهای هوایی شان را مانند گذشته از سر بگیرند.

این مقام اداره هوانوردی ملکی افغانستان اضافه کرد که قطر در بخش "تنظیم ترافیک و کنترل هوایی" آنان را همکاری می‌کند و همچنان امارات متحده عرب مسوولیت ترمیم ترمینل میدان هوایی کابل و فراهم کردن تجهیزات را به عهده گرفته است.

پس از تسلط طالبان بر افغانستان و آغاز روند تخلیه شهروندان خارجی و همکاران افغان نیروهای امریکایی و ناتو از این کشور، هزاران نفر به میدان هوایی کابل یورش برده و خسارات هنگفتی به بخش‌های این میدان وارد کردند. اداره هوانوردی

اداره هوانوردی ملکی افغانستان می‌گوید که میدان هوایی بین‌المللی کابل آماده پروازهای داخلی و خارجی است.

غلام جیلانی وفا، رییس نورم و استندرد این اداره روز دوشنبه ۲۰ سپتامبر (۲۹ سنبله) گفت که برای پروازهای بین‌المللی از این میدان تمام آمادگی‌ها گرفته شده است.

آقای وفا افزود: "میدان هوایی کابل به خاطر پروازهای داخلی به ولایات و پروازهای بین‌المللی آماده پرواز می‌باشد... پروازهای بین‌المللی به اسلام‌آباد، تهران، اوکراین، دوحه و امارات متحده عربی که بعضی کمک‌ها را به افغانستان می‌رسانند، آغاز شده است."

آقای وفا افزود که خط هوایی ماهان ایران، خط هوایی بین‌المللی پاکستان (پی‌آی‌ای) و شرکت هوایی خصوصی کام‌ایر روند انتقال مسافری را از میدان هوایی بین‌المللی کابل

خانواده ای که در حمله پهبادی آمریکا در کابل کشته شدند، چه کسانی بودند؟

حمله کشته شده است. سمیه کوچک‌ترین کودک کشته شده بود

زمری احمدی، امدادگر افغان، کارمند یک اداره بین‌المللی بود. و به گفته نیویورک تایمز او در رشته مهندسی برق تحصیل کرده بود و ۱۴ سال برای نهاد غیردولتی "بین‌المللی تنذیه و آموزش" که مرکز آن در کالیفرنیا آمریکا است کار می‌کرده است.

او در روزهای پیش از حمله، با همین خودروی توپوتا کرولا غذا برای بیجاشدگان جنگ در کابل توزیع می‌کرده است.

به گفته بازماندگان، احمد ناصر، که در این حمله کشته شد قبلاً به عنوان مترجم با نیروهای آمریکایی کار می‌کرد.

بازماندگان حادثه گفتند که تک‌های قربانیان را کنار هم گذاشتند، "آنها آنقدر سوخته اند که نمی‌توانیم اجساد و چهره آنها را تشخیص بدهیم."

بنا به گزارش نیویورک تایمز، نیروهای آمریکایی اجازه صدور دستور حمله را به "فرماندهان پایین‌رتبه" در روزهای تخلیه فرودگاه کابل داده بودند.

اگامه مصطفی در صفحه بعدی

بی‌ضرر بوده و به هیچ وجه مربوط به تهدید قریب الوقعی نبوده که ما روبرو بودیم، و آقای احمدی نیز به همان اندازه بی‌گناه است که سایر قربانیانی که به طرز ترازکی کشته شدند."

برایان کاستر، مشاور ارشد سازمان عفو بین الملل گفته که اذعان آمریکا "گام مهمی در جهت حسابرسی" است و این کشور باید گام‌های دیگری از جمله پرداخت غرامت به بازماندگان این حمله را روی دست بگیرند.

قربانیان چه کسانی بودند؟

سمیه، خردسال‌ترین قربانی حادثه، فقط دو سال داشت.

بازماندگان این خانواده گفتند که کوچک‌ترین کودکی که کشته شد، سمیه دو ساله بود و بزرگ‌ترین کودک فرزند ۱۲ ساله بود.

ایمل احمدی گفت که او و دیگر اعضای خانواده برای خروج از افغانستان به آمریکا درخواست داده بودند. نیویورک تایمز گفته که چهار روز پیش از حمله نهادی که آقای احمدی در آن کار می‌کرد، درخواست خروج زمری احمدی و خانواده‌اش را داده بود و منتظر پذیرش بودند.

ایمل احمدی می‌گوید ایالات متحده "یک اشتباه کرد، این یک اشتباه بزرگ بود."

او گفت که سمیه دختر دو ساله‌اش در این

وزارت دفاع آمریکا (پنتاگون) پذیرفت که در آخرین روزهای خروج از کابل، یک خانواده هدف حمله اشتباهی پهباد آمریکایی قرار گرفته است، و شماری از اعضای یک خانواده کشته شده‌اند. وزیر دفاع آمریکا عذرخواهی کرده است.

حمله یک هواپیمای بی‌سرنشین آمریکایی در ۲۹ اوت (اگوست)، یک روز پیش از تکمیل عملیات تخلیه شهروندان آمریکایی و همکاران افغان از فرودگاه کابل رخ داد.

یک روز بعد از این حمله مشخص شد که ۱۰ غیرنظامی عضو یک خانواده از جمله ۷ کودک در این حمله کشته شده‌اند.

ژنرال کنت مکنزی، فرمانده مرکزی آمریکا (سنتکام) روز گذشته بنا به تحقیقات ارتش آمریکا پذیرفت که غیر نظامیان در این حمله کشته شده‌اند و گفت که این حمله "یک اشتباه" بود و بابت این موضوع "صمیمانه عذرخواهی" می‌کند.

او گفت: "حالا ما می‌دانیم که هیچ ارتباطی بین آقای احمدی و داعش شاخه خراسان وجود ندارد، فعالیت‌های وی در آن روز کاملاً

الهامه مطالب

چرا به این خودرو حمله شد؟

هوایماهای بی‌سرنشین آمریکایی امنیت اطراف فرودگاه کابل را در روزهای تخلیه از فرودگاه کابل در فاصله روزهای ۱۵ تا ۳۰ اوت (اگوست) تامین می‌کردند.

این حمله زمانی رخ داد که که زمیری احمدی، امدادگر افغان با خودرو در حال ورود به خانه‌اش در فاصله سه کیلومتری فرودگاه کابل بوده است.

در گزارش روزنامه نیویورک تایمز آمده که ارتش آمریکا، احتمالاً جابجایی بشکه‌های آب در این خودرو را مواد انفجاری تصور کرده بودند. در تحقیق روزنامه نیویورک تایمز آمده که نهادهای اطلاعاتی آمریکا خودرویی را برای ۸ ساعت دنبال کرده بودند و تصور می‌کردند که او با شاخه خراسان داعش در ارتباط است.

یک هفته پیش‌تر از آن، یک حمله کننده انتحاری داعش شاخه خراسان خود را در میان جمعیت دروازه ورودی فرودگاه کابل منفجر کرده بود که به کشته شدن ۱۷۰ تن، از جمله ۱۳ سرباز آمریکایی انجامید.

مقام‌های آمریکایی و بریتانیایی نسبت به وقوع حمله داعش بارها هشدار داده بودند.

رامین یوسفی، یکی از بستگان قربانیان گفت که "این اشتباه است، این یک حمله وحشیانه است

می‌کرده هدف این حمله قرار گرفته و همراه با ۷ کودک‌کش "تکه تکه شده اند، در حدی که

خاموش است، ارتش آمریکا گفته که چهار مرد را دیده اند که بسته‌هایی را داخل خودرو

چهره‌های آنها قابل شناسایی نبود."

خانم دوست می‌گوید "اشتباه بزرگ تراژیک در آخرین ساعاتی رخ داده که آمریکا امیدوار بود با عزت از افغانستان خارج شود."

نیویورک تایمز در بازسازی روز حمله براساس گفته‌های همکاران او می‌گوید کارهای روزانه او به صورت معمول انجام شد، زمیری احمدی ساعت ۹ صبح از خانه خارج شد و دو همکارش را سوار کرده و هر سه باهم در دفتر صبحانه خوردند. پسانتر او همکار دیگرش را به دفتر طالبان برای گرفتن اجازه توزیع غذا رسانده است.

می‌گذارند، اگرچه نمی‌دانستند که در آنها چه چیزی است، اما نیویورک تایمز می‌گوید آنها بسته لپ‌تاپ را همراه خود داشتند.

آقای احمدی همکارانش را رسانده و به خانه خود برگشته است و به گفته برادرش، اطفال بنا به عادت همیشگی در اطراف خودرو او جمع شده بودند.

مسئولان آمریکایی گفتند که نگران بودند که این خودرو مظنون به محل پرتراکم‌تر و یا به فرودگاه کابل برود، و اپراتور خانه آقای احمدی را در آن روز اصلاً ندیده است و تصمیم گرفتند که این لحظه حمله است.

به گزارش نیویورک تایمز مسئولان آمریکایی گفتند که موشک ۲۰ پوندی (۹ کیلوگرمی) این حمله توسط هوایمای بی‌سرنشین ام‌کیو ۹ پرتاب شده است.

روز پس از حادثه، سخنگوی پنتاگون مدعی شد که غیرنظامیان احتمالاً بر اثر انفجار بعدی کشته شده اند. اما متخصصان به نیویورک تایمز گفتند که انفجار دومی رخ نداده و تنها انفجار موشک پرتاب شده از هوایمای آمریکایی بوده است.

روز پس از این حمله نیز داعش حمله موشکی به سمت فرودگاه کابل از طریق یک خودرو را انجام داد.

طالبان نیروهای آمریکایی در کابل را متهم به "اقدام غیرقانونی در خاک خارجی" کرده بود.

شفیع کریمی، روزنامه‌نگار آزاد در همان روز ویدیویی نشر کرد که نشان می‌داد خانه‌ای در منطقه مسکونی اطراف فرودگاه کابل هدف حمله قرار گرفته است.

حدود ساعت ۲ بعد از ظهر او و همکارش به دفتر برگشته اند. دوربین‌های این دفتر نشان می‌دهند که او و همکارش بشکه‌های آب را از دفتر به خانه می‌برد.

پس از ساعت ۳ بعد از ظهر دوربین‌های دفتر نیز

و بر اساس اطلاعات اشتباه اتفاق افتاده است." روز بعد از حادثه، رحیم یوسفزی، برادرزاده آقای احمدی گفت که نمی‌تواند درک کند که چرا کسی که با نیروهای آمریکایی کار

بازی‌های پارالمپیک توکیو:

شش دهه رقابتی که زنده‌گه‌ها را دگرگون کرد

مدال‌هایم را نشانش بدهم، مدال‌ها را نشان دادم و بعد آنها را کنار صندلی چرخ‌دارم گذاشتم و مدال طلایم انگار روی زمین افتاد و گم شد!"

رسانه‌های محلی به داستان آب‌وتاب بیشتری دادند و برای آنکه به ماجرا هیجان بیشتری بدهند (البته به دروغ) گفتند او به‌عمد مدال طلایش را در فواره مشهور رم انداخته است. "من چنین کاری نکرده بودم اما مدال طلای دیگری به جای آن به من ندادند و این خیلی ناراحت‌کننده بود."

شکستن مرزها شرکت در رقابت‌های پارالمپیک اثر عمیقی بر زندگی آن وافولا استرایک گذاشته است: "ورزش برای من زندگی دوباره بود."

او از کودکی بر اثر فلج اطفال ناچار به استفاده از صندلی چرخ‌دار شده است و در حدود سی سالگی بود که راه ورزش به روی او گشوده شد: "ورزش باعث شد خودم را دوباره پیدا کنم، می‌توانستم فعالیت کنم، در سالن ورزش همراه با افراد سالم تمرین می‌کردم. احساس برابری می‌کردم و خودباوری‌ام تقویت می‌شد و رو به بهبود می‌رفت."

انگامه عطایی در صفحه بعدی

از برنامه توان‌بخشی می‌شود. این بخشی از زندگی بود. این بخشی از درمان پزشکی من بود."

دکتر گاتمن بنیان‌گذار بازی‌های استوک مندویل در بریتانیا است که بعدها تبدیل به رقابت‌های پارالمپیک شد. این رقابت‌ها به نام بیمارستانی نامیده شده بود که او در آن به درمان و توان‌بخشی بیماران با ضایعات نخاعی می‌پرداخت.

برای بارونس ماشام که پیش از اتفاقی که برایش افتاد هم به ورزش علاقمند بود، امکان اینکه بتواند در این رقابت‌ها شرکت کند هیجان‌انگیز بود.

او می‌گوید: "شرکت در این مسابقات خیلی خوب بود، بین‌المللی بودن جنبه مثبت دیگر آن بود، من از ملاقات با افراد مختلف از سراسر جهان خوشحال می‌شدم."

مدال گم‌شده

شرکت بارونس ماشام در رقابت‌های پارالمپیک رم و پس از آن بازی‌های توکیو و تل‌آویو بسیار موفقیت‌آمیز بود، او سه مدال در رشته‌های شنا و تنیس روی‌میز به دست آورد که البته همه مدال‌ها به خانه نرسید.

او تعریف می‌کند: "ما به رستورانی در نزدیکی فواره تروا در رم رفتیم. یک نفر از من خواست

مراسم افتتاحیه پارالمپیک ۲۰۲۰ روز سه‌شنبه برگزار شد؛ رویدادی که دگرگونی بزرگی در زندگی معلولان ایجاد کرده است و آنها می‌توانند توانایی‌های خود را در رشته‌های مختلف ورزشی نشان دهند

بی‌بی‌سی با چند نفر از این ورزشکاران در سراسر جهان گفتگو کرده است، شرکت‌کنندگانی که در طول چند دهه نماینده کشور خود در بالاترین رده‌ها بوده‌اند.

دگرگونی زندگی

بارونس ماشام که در اولین رقابت‌های پارالمپیک رم ۱۹۶۰ به نمایندگی از بریتانیا شرکت کرد، می‌گوید: "من فکر می‌کنم پارالمپیک رویداد اثرگذار بود، افراد را از سراسر جهان گرد هم آورد که اگر این رویداد نبود هرگز از وجود هم خبردار نمی‌شدند، به نظر من این تغییری شگرف ایجاد کرد."

او پس از حادثه‌ای که در سال ۱۹۵۸ هنگام اسب‌سواری برایش رخ داد ناچار شد باقی عمر را روی صندلی چرخ‌دار بگذراند. او تحت درمان دکتر لودویک گاتمن قرار گرفت که او را با مسابقات پارالمپیک آشنا کرد.

او می‌گوید: "وقتی کسی ناچار به استفاده از صندلی چرخ‌دار باشد، ورزش برایش بخشی

اگامه مطالب

آن در بازی‌های آتن ۲۰۰۴ به نمایندگی از کنیا شرکت کرد: "چنان احساس سرخوشی و شادی می‌کردم که باورنکردنی بود، خشنودی وصفناپذیری بود".

با اینکه این منطقه از دیرباز شاهد حضور قهرمانان و ورزشکاران بوده، آن اولین ورزشکار شرق آفریقا است که با صندلی چرخ‌دار در رقابت‌های پارالمپیک شرکت کرده است: "این موفقیت بی‌نظیری بود. من با معلولیت بزرگ شده بودم، از روستای خودم طرد شده بودم. از آدم طرد شده اجتماع تا ایستادن بر فراز سکوی قهرمانی با پرچمی در دست، این همان نیروی ورزش است".

آن واقولا در رقابت‌های جهانی به نمایندگی از بریتانیا هم شرکت کرد و پس از ازدواج به این کشور نقل مکان کرد.

اما حتی در این کشور هم از کندی تغییرها برای رفاه معلولان دلسرد شد. او پس از شکایت مفصلی از راه‌آهن بریتانیا به دلیل نداشتن توالت‌های مناسب برای معلولان در قطارها غرامت دریافت کرد:

"از اینکه می‌بینم کشورهای توسعه‌یافته، دنیا را درست هدایت نمی‌کنند، دلسرد می‌شوم". او بعد از کناره گرفتن از میدان‌های ورزشی به عنوان سرپرست فدراسیون دوومیدانی بریتانیا مشغول کار شد، قهرمان برابری در ورزش در اتحادیه کشورهای مشترک‌المنافع بود و موفق به دریافت نشان امپراتوری بریتانیا شد: "من اولین سیاه‌پوست شرکت‌کننده در هیأت‌های ورزشی با بودجه دولت بریتانیا هستم و این نشان می‌دهد که جامعه ما در

چه مرحله‌ای است و چقدر باید تلاش کنیم خود را بالا بکشیم".

از جنگ تا ورزش

مورلیکانت پتکار از پیشکسوتان ورزش در هند می‌گوید: "من اولین کسی بودم که برای کشورم در پارالمپیک مدال طلا آوردم و این شادترین و فراموش‌نشدنی‌ترین لحظه زندگی من است".

مورلیکانت که در حمله هوایی در جنگ هند و پاکستان در سال ۱۹۶۵ بشدت زخمی شده بود می‌گوید با شنا بهبود شگفت‌انگیزی در حالش پیدا شد:

"بله، معلولیت در نگاه اول جنبه دلسردکننده و غم‌انگیز زندگی من است اما از زمانی که جایگاهم را به عنوان ورزشکار برای خود و کشورم دریافتیم، این اندوه را پشت سر گذاشتم".

"اگر در مسابقات پارالمپیک شرکت نمی‌کردم در غم و اندوه غرق می‌شدم و نمی‌توانستم هیچ کاری بکنم".

مورلیکانت برای دستاوردهایش از جمله در بازی‌های سال ۱۹۶۸، جایزه بزرگ ملی پادما شری، یکی از بزرگ‌ترین افتخارات هند را دریافت کرده است.

او امیدوار است که ورزشکاران بیشتری از هند در رقابت‌های توکیو موفق شوند: "احساس می‌کنم ورزشکاران فعلی و آینده پارالمپیک با شادی و سربلندی و مدال‌های طلای فراوان به هند باز خواهند گشت و برای همه ما لحظه‌هایی سرشار از غرور و افتخار خلق خواهند کرد".

راهگشای دگرگونی

همه ورزشکاران پارالمپیک در انتظار بازی‌های توکیو بودند که به دلیل همه‌گیری کرونا یک سال به تأخیر افتاد.

بارونس ماشام می‌گوید: "خوشحالم که پارالمپیک برگزار می‌شود چون در غیر این صورت همه تلاش‌ها و تمرین‌ها بی‌فایده می‌شد، امیدوارم همه موفق باشند".

آن واقولا هم از این که پس از مدت‌ها تردید روز سه‌شنبه مسابقات پارالمپیک برگزار می‌شود خیالش راحت شده است: "خوشحالم که بازی‌ها برگزار می‌شود. حتما می‌توانید تصور کنید ورزشکارها سال‌ها برای این رقابت‌ها تمرین کرده‌اند؟"

"مثلا تشکیل خانواده یا عوض کردن شغل‌شان به دلیل همه‌گیری عقب یک سال عقب افتاده است".

اما او فکر می‌کند ورزشکاران قوی‌تر از این موانع و مشکلات هستند: "همه در مصاف با مشکلات سنجیده می‌شوند، خوبی معلولان این است که تاب‌آوری بالایی دارند و ما این توانایی را با گذشتن از موانعی که پیش رو داشتیم به دست آورده‌ایم".

"هر روز که چشم باز می‌کنیم چالشی پیش روی ماست که باید راه خود را از آن میان باز کنیم یا آن را از پیش پای خود برداریم".

او معتقد است همین تفاوت بزرگی ایجاد می‌کند: "ورزش موانع را از میان برنمی‌دارد، انسان را نیرومند می‌کند، به انسان انگیزه می‌دهد. من امیدوارم از همه این ستاره‌های درخشان در بازگشت به وطن‌شان خوب استفاده شود، این قهرمانان کنشگرانی هستند که راهگشای دگرگونی خواهند بود".

واکسیناسیون گسترده با واکسن کمتر چه پیامدهایی دارد؟

ساخته و برای جمعیت بزرگی استفاده می‌شوند، نه تنها ممکن است کمکی به مهار همه‌گیری و بیماری‌زایی و مرگ نکند، بلکه به دلایل زیر مضر هم باشند.

۱. افزایش بیماری‌زایی

واکسن نامطلوب بجای ایجاد ایمنی مناسب و محافظ، ممکن است انواع ناخواسته‌ای از پاسخ‌های ایمنی ناخواسته ایجاد کند، مثل واکنش‌های بیش‌ایمنی و حساسیتی که خود می‌توانند سبب آسیب بافتی شوند. برای مثال در دهه ۶۰ میلادی

در ایمنی جمعی در واقع کل جمعیت مثل بدن یک فرد در مقابل ویروس ایمنی پیدا می‌کند حتی اگر درصدی از افراد جامعه (مثلاً ۲۰ تا ۳۰ درصد، شامل افراد واکسینه نشده، کودکان و کسانی که نمی‌توانند واکسن بزنند و افرادی که واکسن در آنها ایمنی کافی ایجاد نکرده) ایمن نباشند، چون ویروس قادر به انتقال از فردی به فرد دیگر نیست این افراد نیز از گزند بیماری در امان می‌مانند. برای مهار همه‌گیری، واکسن باید بتواند هر دو نوع ایمنی، فردی و جمعی را ایجاد کند.

در همه‌گیری‌هایی مانند کرونای فعلی، صاحب‌نظران در اینکه واکسیناسیون از راه‌حل‌های اصلی و گاه تنها راه خروج از بحران است هم‌نظرند.

در چنین شرایطی، بسیاری متخصصان بر تولید و استفاده از واکسن مناسب و با اثربخشی کافی تاکید دارند اما ملاحظات و رقابت‌های سیاسی و تجاری به همراه فشار افکار عمومی در شرایط بحران، گاه سبب تولید یا بکارگیری عجولانه واکسن‌هایی می‌شود که کیفیت و اثربخشی آنها چندان مشخص نیست.

ممکن است در شرایط اضطراری و در تنگنای نبود واکسن مطمئن، واکسن‌های نازآموده و یا کم‌اثر بهتر از هیچ دانسته شود. اما آیا چنین است؟

واکسن موثر و مطلوب چه واکسنی است؟

بطور کلی از واکسن دو انتظار اصلی داریم:

(۱) محافظت فرد

(۲) جلوگیری از انتشار بیماری در جامعه

واکسن در بهترین حالت از سرایت پیشگیری می‌کند، اگر نه، از بیماری شدید و عوارض آن مانند بیماری‌های مزمن و یا مرگ جلوگیری می‌کند.

واکسن موثر در فرد ایمنی اختصاصی ایجاد می‌کند و از تکثیر و بیماری‌زایی ویروس و عوارض بیماری جلوگیری می‌کند یا شدتشان را کم‌کند. اما واکسن موثر جز ایمنی فردی، باید بتواند در جمعیت قابل ملاحظه‌ای ایمنی جمعی (گله‌ای) ایجاد کند، یعنی توان سرایت ویروس را آفندر کم کند که در جمعیتی که ایمنی جمعی دارد، انتشار ویروس مختل و از گردش خارج شود.

اثر بخشی	پیشگیری از سرایت	کاهش موارد مرگ
واکسن الف	۸۰ درصد	۹۵ درصد
واکسن ب	۲۰ درصد	۹۰ درصد
واکسن ث	۵ درصد	۲۰ درصد

واکسنی ساخته شد برای ویروسی به نام آراس‌وی که در کودکان عفونت تنفسی ایجاد می‌کند، اما واکسن سبب شد بیماری بعضی کودکان پس از ابتلا شدیدتر شود و از رده خارج شد.

۲. محافظت ناکافی

واکسن مطلوب از جنبه نظری نه تنها باید جلوی بیماری‌زایی و مرگ را بگیرد بلکه باید با کاهش سرایت و شکستن چرخه ابتلا، سیر همه‌گیری را کند کرده و آن را بسمت خاموشی کامل یا پایا ببرند.

زیان‌های واکسیناسیون عمومی با واکسن نامطلوب

واکسن‌هایی که پس از طی مراحل مختلف آزمایش حیوانی و انسانی، از سازمان‌های تخصصی و شناخته‌شده مثل سازمان غذا و داروی آمریکا و سازمان دارویی اتحادیه اروپا مجوز می‌گیرند، باید قابلیت کافی در ایجاد هر دو نوع ایمنی را داشته باشند.

اما در حین همه‌گیری، واکسن‌هایی که بسرعت، بدون دقت و حساسیت کافی در تحقیق و تولید،

ادامه مطلب در صفحه بعدی

ادامه مطلب

در بحران همه‌گیری، ممکن است مصون کردن هرچه سریع‌تر افراد آسیب‌پذیر و کاهش موارد شدید بیماری، بستری و مرگ اولویت اصلی قرار بگیرد و استفاده گسترده از واکسنی که نمی‌تواند مانع از سرایت شود اما شدت بیماری و موارد مرگ را کم می‌کند موجه باشد.

اما دینامیسیم پیچیده سرایت و همچنین جهش و تکامل ویروس تحت تأثیر عوامل و شاخص‌های جمعیتی گوناگون، ممکن است سبب شوند واکسن کم‌اثر، برعکس، در طول زمان موارد مرگ را در گروه‌های آسیب‌پذیر بالا ببرد. برای توضیح این موضوع سناریوی ساده‌ای را در نظر بگیریم که برای یک ویروس فرضی، سه واکسن برای افراد بالای ۶۰ سال داریم، واکسن الف، ب و ث با مشخصات زیر:

در این مثال واکسن الف واکسن مطلوبی است، هم در ۹۵ درصد موارد از مرگ جلوگیری می‌کند هم سرایت ویروس را ۸۰ درصد کمتر می‌کند، یعنی می‌تواند چرخه سرایت را بشکند و به همه‌گیری پایان دهد.

واکسن ب در جلوگیری از مرگ اثربخشی مطلوبی دارد (۸۰ درصد) اما قادر به پایان دادن به همه‌گیری نیست چون سرایت را فقط ۲۰ درصد کاهش می‌دهد و بسیاری از کسانی که واکسن زده‌اند می‌توانند باعث انتقال ویروس و ادامه همه‌گیری شوند.

اگر واکسن الف موجود نباشد، واکسن‌بسیون سریع افراد بالای ۶۰ سال با واکسن ب موارد مرگ را ۹۰ درصد

کاهش می‌دهد و با اینکه همه‌گیری ادامه خواهد داشت استفاده از آن موجه به نظر می‌رسد.

آیا می‌توان همین را راجع به واکسن ث هم گفت؟ معلوم است که این واکسن تأثیری بر سیر همه‌گیری ندارد. اما اگر واکسن‌های الف و ب موجود نباشند، ممکن است استدلال شود که واکسن ث حداقل موارد مرگ را بیست درصد کم می‌کند و بهتر از هیچ است. اما بسیج ملی امکانات و نیروی انسانی برای واکسن‌بسیون سراسری با واکسنی که از هر پنج نفر فقط یک نفر را از مرگ محافظت می‌کند اما طول همه‌گیری را کوتاه نمی‌کند، می‌تواند راه واکسن‌بسیون سراسری با واکسنی موثرتر مثل الف و ب را ببندد و با تداوم موج‌های شیوع، آمار مرگ همچنان چشمگیر بماند.

بعلاوه، واکسن‌بسیون گسترده بدون توجه به اثربخشی واکسن، می‌تواند باعث کاهش مراعات‌ها و فاصله‌گذاری اجتماعی و چرخش بیشتر ویروس در جمعیت شود.

۳. ایجاد شرایط مناسب برای پیدایش سویه‌های مقاوم به واکسن

ویروس‌هایی که همه‌گیری ایجاد می‌کنند مثل ویروس سارس-کرونا ۲، در بدن میلیون‌ها مبتلا فرصت جهش پیدا می‌کنند، یعنی تغییری ژنتیکی در آنها ایجاد می‌شود که ممکن است به ضرر ویروس یا بی‌اثر باشد اما گاهی ممکن است ویروس را مسری‌تر یا بیماری‌زاتر کند، چون جهش به آن قابلیت فرار از پادتن‌های اختصاصی

ضد ویروس را داده است.

واکسن کم‌اثر به ویروس امکان مواجهه با پاسخ ایمنی ناشی از واکسن را می‌دهد در حالیکه این واکنش ناکارآمد نمی‌تواند ویروس را خنثی و مهار کند؛ به این ترتیب امکان اینکه جهش ویروس باعث بی‌اثر شدن واکسن شود بیشتر می‌شود.

برعکس، واکسن کارآمد، مثل واکسن الف، با ایجاد ایمنی قوی و موثر، هم فرد را از بیماری‌زایی ویروس حفظ می‌کند هم با جلوگیری موثر از سرایت، همه‌گیری را خاموش و کل جمعیت را محافظت می‌کند.

۴. کاهش اعتماد عمومی به واکسن و شرکت در واکسن‌بسیون

واکسن کم‌اثر یا تخریب اعتماد عمومی به کارایی واکسن‌ها، حتی در صورت مهیا شدن واکسن مناسب، تشویق مردم به واکسن زدن را بسیار دشوارتر می‌کند.

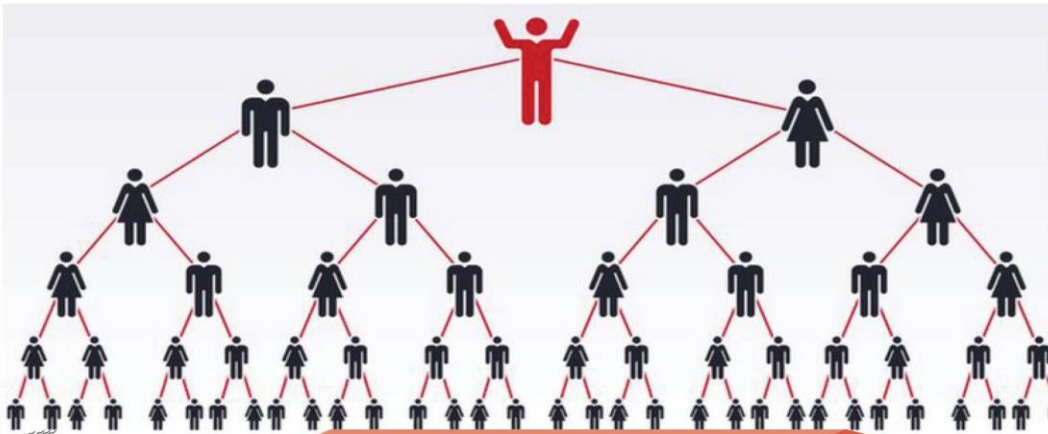
۵. تداخل با واکسن‌های مناسب

واکسن نامطلوب می‌تواند پاسخ ایمنی نامطلوبی را شکل دهد که با پاسخ ایمنی واکسن‌های بعدی، هر چند کارا و مطلوب، سازگار نباشد و حتی از کارایی آنها بکاهد. این مسئله را بخصوص باید در مورد ویروس کرونا در نظر داشت چون به احتمال قریب به یقین به واکسن‌های یادآور نیاز خواهد شد.

۶. کاهش احتمال تخصیص منابع برای

دستیابی به واکسن‌های مطلوب‌تر
بسیج سرمایه و نیروی انسانی برای واکسن‌بسیون گسترده با واکسن کم‌اثر، امکان سرمایه‌گذاری مناسب در پروژه‌های باکیفیت‌تر یا تهیه واکسن‌های موثر از سازندگان موفق را کم می‌کند.

در زمان همه‌گیری، واکسن‌بسیون موفق بر پایه دو اصل کارایی و سرعت می‌چرخد، به همین دلیل هم بسیاری از کشورهای پیشرفته در فناوری، مثل کانادا، ژاپن، کره جنوبی دنبال تأمین سریع واکسن‌های کارآمد بودند تا تولید داخلی و ملی آنها.

بلایای آب و هوای پنج برابر شده است

هوایی دنیا در پنجاه سال گذشته شامل می‌شود. اطلس تازه سازمان جهانی هواشناسی می‌گوید در حالی که سیستم‌های هشداردهنده به حفظ زندگی شهروندان کمک کرده، کارهای زیادی بر زمین مانده که باید انجام شود. فقط نیمی از ۱۹۳ کشور عضو سازمان جهانی هواشناسی به سیستم‌های چنگانه پیش‌بینی خطرات آب و هوایی مجهز هستند. همچنین در آفریقا، آمریکای لاتین و جزایر اقیانوس آرام و کارائیب، شکاف بزرگی میان شبکه‌های پیش‌بینی آب و هوا وجود دارد.

مامی میزوتوری، نماینده ویژه دبیرکل سازمان ملل در زمینه کاهش خطرات بلایا می‌گوید "با کمک دستگاه‌های پیش‌بینی‌کننده و هشداردهنده، زندگی افراد بیشتری نجات یافته است اما همچنان این واقعیت هم وجود دارد که به دلیل افزایش جمعیت در مناطق در معرض خطر و همچنین بیشتر شدن این حوادث، افراد بیشتری در معرض بلایا قرار گرفته‌اند." او می‌گوید برای کمک به افرادی که سالانه به دلیل بروز این بلایا مانند طوفان و سیل بی‌خانمان می‌شوند، جامعه جهانی باید همکاری بیشتری داشته باشد. خانم میزوتوری اعتقاد دارد: "ما به سرمایه‌گذاری بیشتر در مدیریت جامع خطرات بلایای اقلیمی نیاز داریم. تا اطمینان پیدا کنیم که استراتژی‌های مبارزه با بلایای طبیعی در سطح ملی و محلی در کشورها مطابق با خطراتی است که تغییرات آب و هوایی شدید بر جوامع تحمیل می‌کند."

به تغییرات جوی در کشورهای در حال توسعه ثبت شده است.

کشنده‌ترین بلای آب و هوایی، سیل است که ۶۵۰ هزار کشته در پنج دهه اخیر به جا گذاشته است. در آن سر طیف کم‌ترین گرمایش شدید باعث مرگ ۵۶ هزار نفر شده است. در طول پنج دهه گذشته آمار کلی مرگ بر اثر حوادث آب و هوایی به شدت کاهش یافته است. پروفیسور تالاس می‌گوید "پشت این آمار تلخ بارقه‌ای از امید نهفته است."

"بهبود روش‌های چنگانه پیش‌بینی حوادث باعث کاهش چشمگیر مرگ و میر شده است. به زبان ساده‌تر، ما در نجات جان انسان‌ها بسیار بهتر از قبل شده‌ایم." گرچه علم به نجات جان انسان‌های بیشتری کمک کرده اما در مقابل زیان‌های اقتصادی ناشی از حوادث طبیعی آب و هوایی بیشتر شده است.

در یک دهه میان سال ۲۰۱۰ تا ۲۰۱۹ میلادی روزانه حدود ۳۸۳ میلیون دلار زیان اقتصادی این گونه تغییرات آب و هوایی بوده که نسبت به دهه ۷۰ میلادی حدود هفت برابر شده است. در سال‌های میان ۱۹۷۰ تا ۱۹۷۹ میلادی زیان اقتصادی تغییرات اقلیمی روزانه ۴۹ میلیون دلار برآورد شده بود.

۲۰۱۷؛ سال پرهزینه

سه اتفاق بزرگ که بیشترین زیان اقتصادی را به دنبال داشت همه در سال ۲۰۱۷ روی داد؛ طوفان‌های هاروی، ماریا و ایرما که به ایالات متحده آمریکا حمله کردند. این سه طوفان در مجموع ۳۵ درصد کل زیان‌های اقتصادی را از مجموع ۱۰ حادثه طبیعی بزرگ آب و

سازمان جهانی هواشناسی می‌گوید میزان بلایای طبیعی مربوط به تغییرات آب و هوایی که در طول پنجاه سال گذشته در جهان اتفاق افتاده پنج برابر شده است.

با این حال میزان مرگ و میر بر اثر این بلایای طبیعی اقلیمی مانند سیل و طوفان به شدت کاهش یافته است.

دانشمندان اعتقاد دارند که تغییرات آب و هوایی، شدت تغییرات و گزارش دقیق‌تر حوادث دلیل این افزایش آمار است. اما بهبود و پیشرفت سیستم‌های هشداردهنده باعث شده که شمار کشته‌ها کاهش یابد. با افزایش جهانی دمای هوای در دهه‌های گذشته تعداد فاجع زیست محیطی مربوط افزایش یافته است.

در طول سال‌های ۱۹۷۰ تا ۲۰۱۹ میلادی بیش از ۱۱ هزار حادثه طبیعی در اطلس تازه سازمان جهانی هواشناسی وابسته به سازمان ملل متحد ثبت شده است. در طول پنج دهه گذشته بنگلادش شاهد مرگ و زیان اقتصادی بسیار زیادی بوده که سیل به بار آورده است

بر اثر این حوادث بیش از ۲ میلیون نفر کشته شده‌اند و حدود ۳۶۴ تریون دلار زیان اقتصادی وارد شده است. پتری تالاس مدیرکل سازمان جهانی هواشناسی می‌گوید "به خاطر تغییرات آب و هوایی تعداد سوانح اقلیمی، هوایی و سیل در سال‌های پیش رو در سراسر جهان افزایش یافته و شدت آن هم بیشتر خواهد شد." به گفته آقای تالاس "معنی این تغییرات این است که در آینده با موج گرما، خشکسالی و آتش‌سوزی‌های بیشتر جنگل‌ها مواجه خواهیم شد مانند اتفاقاتی که اخیراً در اروپا و شمال آمریکا شاهد آن بودیم. میزان بخار آب در جو زمین بیشتر شده که باعث باران‌های شدید و سیل‌های مرگبار خواهد شد. گرم شدن اقیانوس‌ها بر تداوم و محدوده وقوع شدیدترین طوفان‌های استوایی جهان افزوده است." بیش از ۹۰ درصد مرگ‌ها بر اثر بلایای طبیعی مربوط

کارگاه آموزشی

"مدیریت زمان"

کارگاه دو روزه‌ای تحت نام "مدیریت زمان" با توزیع تصدیق نامه برای نزدیک به ۲۰ تن در شورای متخصصان هرات پایان یافت.

این کارگاه امروز (پنجشنبه ۸ میزان ۱۴۰۰) خاتمه یافت.

مسوولان شورای متخصصان هرات هدف ابراز می دارند که این کارگاه ها از یک سو موضوعات تخصصی را برای جوانان آموزش می دهد و از سوی دیگر باعث گسترده شدن دایره ارتباطات می گردد.

محمد رفیق شهیر، رییس شورای متخصصان هرات می گوید، در شرایط کنونی مردم بیشتر از هر زمان دیگری نیاز به آموزش، آگاهی دهی و ارتباطات دارند، به ویژه نسل جوان که آینده کشور در دست شان است. به همین دلیل برگزاری این کارگاه در کنار کمک به ظرفیت سازی جوانان ارتباطات شان نیز قوی می کند.

رییس شورای متخصصان عنوان کرد، در آینده نیز کارگاهها و برنامه‌های آگاهی دهی ما برای دختران و پسران هرات جریان خواهد داشت.

از سوی هم شماری از اشتراک کننده گاه این برنامه در کنار استقبال از برگزاری این برنامه ها، خواهان دوام آن در آینده نیز هستند.

محمد شریف رستمی از اشتراک کننده گان این برنامه بیان می کند: "هدف من از اشتراک در این برنامه این است که بدانم چگونه از زمان استفاده بهینه کنم."

علی احمد نورزاد از دیگر اشتراک کننده گان این برنامه گفت، اشتراک من در این کارگاه باعث شد که در مورد مدیریت زمان بیشتر بدانم و با افراد متفاوت آشنا و دایره ارتباطم را گسترش دهم.

محمد فرید فایض استاد پوهنتون / دانشگاه که مسوولیت تدریس این کارگاه آموزشی را به دوش داشت گفت، در جامعه افراد کمی هستند که زمان را در برنامه های زندگی خود مدیریت کنند. آگاهی دهی در جامعه یک نیاز است و سبب می شود مردم را از سردرگمی نجات یابند.

این استاد دانشگاه بیان کرد، اگر در زندگی مدیریت زمان وجود داشته باشد، در مسیر زندگی پله های ترقی را خواهیم پیمود.

در این کارگاه روی این موضوعات بحث شد: تعریف مدیریت زمان، اهمیت مدیریت زمان در زندگی، ابعاد مدیریت زمان، چگونه باید مدیریت زمان را به شکل بهینه استفاده کرد، و روش های مدیریت زمان در عصر معاصر.

گفتنی است هفته های آینده برنامه های آگاهی دهی شورای متخصصان برای بانوان نیز برگزار خواهد شد.

شرکت

گاز روسیه از تکمیل پروژه

نورد استریم ۲ خبر داد

حدود چهار ماه وقت لازم دارد. آمریکا و اوکراین ابراز نگرانی کرده‌اند که این خط لوله اروپا را به روسیه از نظر تامین انرژی وابسته خواهد کرد و تهدیدی خواهد بود برای امنیت اروپای مرکزی و شرقی. ولودیمیر زلنسکی، رئیس جمهور اوکراین مخالفت خود را با این خط لوله اعلام کرده و حتی آن را "سلاح خطرناک ژئوپلیتیکی" توصیف کرده است. آنگلا مرکل، صدراعظم آلمان به تازگی گفته است که اگر روسیه بخواهد از این خط لوله به عنوان سلاحی علیه اوکراین استفاده کند، تحریم‌های بیشتری علیه آن کشور وضع خواهد شد. خبر تکمیل این خط لوله نزدیک به چهار ماه پس از لغو تحریم‌های آمریکا علیه شرکت‌های سازنده این پروژه منتشر شده است. دولت دونالد ترامپ، در سال ۲۰۱۹ استدلال کرده بود که روسیه از این پروژه برای "زورگویی" و به عنوان "اهرم سیاسی" استفاده می‌کند و می‌تواند آن را علیه آلمان به کار بگیرد و رابطه آمریکا با آلمان و دیگر متحدان اروپایی‌اش را تضعیف کند و با این استدلال این پروژه را تحریم کرده بود. تحریم شرکت‌های سازنده این خط لوله از سوی دولت آمریکا در پایان سال ۲۰۱۹ با محکومیت اتحادیه اروپا و روسیه مواجه شده بود. در آن زمان آنگلا مرکل صدراعظم آلمان تصمیم دولت آمریکا را محکوم کرده بود و از آمریکا خواسته بود در سیاست‌های انرژی اروپا دخالت نکند. دولت آلمان محاسبه کرده است که مصرف گاز طبیعی در دهه‌های آینده برای محیط زیست مناسب‌تر از سایر سوخت‌های فسیلی خواهد بود. اما برخی از گروه‌های مدافع محیط زیست هم در آلمان از مخالفان این پروژه هستند. از جمله گروه "Umwelthilfe" می‌گوید که این پروژه با اهداف آلمان در مقابله با آلاینده‌ها و مبارزه با تغییرات اقلیمی سازگار نیست.

گازپروم، شرکت گاز روسیه می‌گوید که مراحل ساخت تاسیسات انتقال گاز طبیعی روسیه به آلمان که پروژه "نورد استریم ۲" نام دارد، به پایان رسیده است. هنوز لازم است که طرف آلمانی این قرار داد، تکمیل پروژه را تایید کند.

شرکت دولتی گازپروم، روز جمعه ۱۰ سپتامبر از تکمیل ساخت این خط لوله که گاز طبیعی را از روسیه به آلمان می‌رساند خبر داد.

خط لوله ۱۲۲۵ کیلومتری نورد استریم ۲، با عبور از زیر دریای بالتیک، گاز را مستقیم از روسیه به آلمان می‌رساند و متعلق به شرکت عظیم دولتی گازپروم روسیه است. در صورت بهره برداری از این پروژه روسیه گاز صادراتی به آلمان را تا دو برابر افزایش می‌دهد و به این ترتیب مسکو رقیب خود اوکراین را که به درآمد حاصله از خطوط لوله گاز متکی است، دور خواهد زد.

کرملین می‌گوید که بهره برداری از این خط لوله باید هر چه زودتر شروع شود اما هنوز تایید مجری آلمانی این پروژه لازم است. به گزارش خبرگزاری فرانسه این پروسه

تغییر اقلیم؛ زمین به سوی مرز خطرناکی حرکت می‌کند

این گزارش می‌گوید که استرالیا و اندونزی همچنان براساس همان اهدافی که در سال ۲۰۱۵ تعیین کرده بودند حرکت می‌کنند - درحالی که توافق پاریس براساس "مکانیسمی مثل یک یک چرخ ضامن دار" به تدریج کاهش عمیق‌تری را پیش بینی می‌کند.

این مطالعه دریافت که برزیل، مکزیک و روسیه جملگی انتظار افزایش تصاعد به جای کاهش آن را دارند. برای فقیرترین کشورها - که در برابر بالا آمدن سطح دریا، موج‌های شدید گرما یا خشکسالی‌های بزرگ بیشتر آسیب پذیر هستند - ضروری است که گازهای گرم کننده زمین به سرعت پایین بیاید.

سونام پی وانگدی، رئیس گروه کشورهای کمتر توسعه یافته، گفت: "کشورهای گروه ۲۰ باید در کاهش سریع تصاعد به منظور تخفیف آثار تغییر اقلیم پیشگام شوند."

"اینها کشورهایی با بیشترین ظرفیت و مسئولیت هستند، و موعدها مدت هاست سررسیده که با این بحران مثل یک بحران برخورد کنند."

این امید هست که چین تا پیش از اجلاس گلاسگو طرح های اقلیمی خود را روزآمد کند.

این کشور به عنوان بزرگترین عامل تصاعد گازهای گلخانه‌ای جهان، قبلاً گفته که میزان تصاعدش تا ۲۰۳۰ افزایش می‌یابد اما بعد از آن روند نزولی پیدا می‌کند به طوری که تا ۲۰۶۰ کربن خنثی خواهد بود.

شش هفته دیگر در گلاسگو اسکاتلند شروع شود - با آن روبروست.

هدف اصلی این اجلاس بزرگ زنده نگه داشتن امیدها به محدود کردن افزایش دمای زمین با قانع کردن کشورها به کاهش تصاعد است.

براساس مقررات توافق پاریس، کشورها باید هر پنج سال یک بار طرح‌های خود برای کاهش کربن را روزآمد کنند. اما سازمان ملل می‌گوید که از ۱۹۱ کشور عضو توافق، ۱۱۳ کشور تاکنون تعهدات خود را بهبود بخشیده‌اند. الوک شارما، وزیر بریتانیایی که ریاست کنفرانس "سی او پی ۲۶" را به عهده خواهد داشت، گفت کشورهایی که اهداف بلندپروازانه ای را دنبال می‌کنند "از حالا درحال خم کردن منحنی تصاعد رو به پایین هستند."

"اما اگر همه کشورها دست به کار نشوند، به خصوص بزرگترین اقتصادهای جهان، با خطر بی‌فایده بودن این تلاش‌ها روبرو می‌شویم."

مطالعه‌ای توسط "ردیاب اقدام اقلیمی" دریافت که از میان گروه ۲۰ کشور صنعتی جهان، فقط شمار اندکی از جمله بریتانیا و آمریکا اهداف خود در این زمینه را تقویت کرده‌اند. در یک تحلیل دیگر، "مؤسسه منابع جهانی" و "تحلیل تغییر اقلیم" بر این موضوع انگشت گذاشته‌اند که چین، هند، عربستان سعودی و ترکیه چطور در کنار هم مسئول ۳۳ درصد گازهای گلخانه‌ای هستند اما هنوز طرح های روز خود را ارائه نکرده‌اند.

علیرغم همه قول و قرارها در زمینه مهار گرمایش، جهان همچنان به سوی مرز خطرناکی از نظر افزایش دما حرکت می‌کند. این ارزیابی پوست‌کننده، تازه ترین هشدار سازمان ملل است.

کارشناسان این سازمان طرح‌های اقلیمی بیش از ۱۰۰ کشور جهان را مطالعه و نتیجه‌گیری کرده اند که زمین در جهت غلط در حرکت است.

دانشمندان اخیراً تأیید کردند که برای پرهیز از بدترین آثار شرایط داغ آب و هوایی، تصاعد دی اکسید کربن باید تا سال ۲۰۳۰، ۴۵ درصد کاهش پیدا کند.

اما تحلیل تازه نشان می‌دهد که تصاعد این گاز عملاً تا پایان دهه ۱۶ درصد افزایش خواهد یافت.

این در نهایت می‌تواند به افزایش ۲.۷ درجه سانتیگرادی دمای زمین (۴.۹ درجه فارنهایت) نسبت به دوران ماقبل صنعتی منجر شود - که خیلی بالاتر از محدوده‌ای است که جامعه بین‌المللی تعیین کرده.

پاتریسیا اسپینوزا، مذاکره کننده ارشد سازمان ملل در امور اقلیمی، گفت: "افزایش ۱۶ درصدی به شدت مایه نگرانی است." "این با آنچه که علم به ما می‌گوید، یعنی نیاز به کاهش سریع، مداوم و گسترده تصاعد گازهای گلخانه‌ای برای جلوگیری از پیامدهای شدید اقلیمی و رنج مردم به خصوص در بخش‌های آسیب پذیرتر جهان، در تضاد است."

این هشدار تیره درباره ابعاد چالشی است که کنفرانس اقلیمی "سی او پی ۲۶" - که قرار است

آزمایش جنگ‌افزار در اقیانوس چقدر خسارت به بار می‌آورد؟

ده سال پیش در اسکاتلند، ۳۹ نهنگ خلیان باله‌بلند در جزر و مد بلند خلیج به گل نشستند که عاقبت ۱۹ تایی آن‌ها مردند. یک گزارش دولتی بریتانیا آشکار کرد که عملیات انهدام بمب در آن نزدیکی، چند روزی پیش از این تراژدی "تنها رویداد مشهودی است که قابلیت آن را دارد که دلیل به گل نشستن" نهنگ‌ها بوده باشد. نیروی دریایی کشورها، در سرتاسر دنیا سالانه صدها تن مواد منفجره را برای تمرین‌های عادی در دریا منفجر می‌کنند سال ۲۰۱۳ ارتش نیروی دریایی آمریکا خود پذیرفت که تمرین‌ها و آزمایش‌هایش می‌توانند ظرف پنج سال بعد صدها نهنگ و دلفین را سهواً بکشد و به هزاران جانور دریایی از واقعه صدمه بزند و بیشتر آن‌ها ناشی از انفجار مواد منفجره زیر آب است.

اندازه مهم است

اگرچه موارد بسیاری از تلفات گونه‌های بزرگ دریایی را می‌بینیم، برآورد میزان آسیب به موجودات کوچک‌تر، با اینکه احتمالاً بسیار آسیب‌پذیرترند، کاری به مراتب دشوارتر است.

پیتر وارد، کارشناس پژوهش‌های زیست‌شناسی دریا، درباره تأثیرات محیطی انفجار در دریا مطالعه می‌کند و سال ۲۰۱۵ مقاله‌ای نیز در این مورد منتشر کرد.

او در این مطالعه مدلسازی کرده است که انفجار یک بمب بازمانده از جنگ جهانی دوم چه میزان خرابی به بار می‌آورد. در مقاله آمده است: "مین‌های دریایی معمولاً حاوی ۴۵۰-۶۸۰ کیلوگرم مواد منفجره هستند و عموماً تا فاصله ۳۰۰ تا ۶۳۰ متری اثر کشندگی دارند. بمب‌های بسیار بزرگ‌تر دامنه گسترده‌تری را در بر می‌گیرند." اما توجه داشته باشید که "هرچه جانور بزرگ‌تر باشد، شانس زنده ماندنش پس از انفجار بیشتر است."

مسئله را تایید می‌کند. او به بی‌بی‌سی گفت: "احتمالاً تعدادی از پستانداران دریایی کوچک تا فاصله یک یا دو کیلومتری از انفجار می‌میرند، و تعدادی هم انتظار می‌رود تا فاصله ده کیلومتری دچار جراحات‌های دائمی بشوند؛ از جمله از دست دادن حس شنوایی."

شنوایی برای بعضی از موجودات اقیانوس اهمیت بسزایی دارد. شوکمن اضافه می‌کند: "موج صوتی زیر آب می‌تواند فواصل طولانی را طی کند و نهنگ‌ها برای تماس با هم در فاصله صدها کیلومتری از این ویژگی استفاده می‌کنند. بنابراین می‌توانید تصور کنید که شوک ناشی از صدای مهیب انفجارها، چه اثری بر شنوایی آن‌ها می‌گذارد." نهنگ‌ها می‌توانند از فاصله‌های بسیار دور با یکدیگر تماس برقرار کنند و حس شنوایی برای بقایشان حیاتی است پستانداران دریایی غواصان ماهری هستند؛ برای مثال نهنگ منقاریان می‌تواند تا عمق ۲۰۰۰ متری از سطح اقیانوس پایین بایند.

زیر آب میدان دید سریع کاهش می‌یابد و از یک کیلومتر پایین‌تر، منطقه تاریک شروع می‌شود. در آن عمق، نهنگ‌ها برای رهایی به صدا وابسته هستند و به همین دلیل است که دانشمندان یک نهنگ کر را نهنگ مرده می‌دانند.

شوگ

انفجار مواد منفجره در دریا، منجر به موج ضربی‌های انرژی صوتی می‌شود و گزارش‌های پرشماری از آسیب رساندن این آزمایش‌ها به پستانداران بزرگ اقیانوس ثبت شده است. حداقل هشت شوگ دریایی در اوت ۲۰۱۹ پس از انفجارهایی که در دریای بالتیک به منظور پاکسازی مین‌های جنگ جهانی دوم انجام گرفت، کر شدند و جان سپردند.

نیروی دریایی آمریکا می‌گوید قبل از انجام آزمایش بمب، چندین اقدام احتیاطی ایمنی انجام داده است در فیلم یک دایره بزرگ روی سطح دریا سفید می‌شود و موج انفجار شدیداً دوربین را تکان می‌دهد. سپس ستون عظیمی از آب به آسمان می‌پاشد و بعد با قدرت پایین می‌آید و بر دریا می‌کوبد. در فاصله‌های دورتر، هنگامی که دوربین می‌چرخد، یک جنگنده عظیم‌الجثه پدیدار می‌شود.

۱۸ ژوئن، نیروی دریایی آمریکا آزمایشی انجام داد تا بفهمد جدیدترین و پیشرفته‌ترین ناو هواپیمابرش به نام یواس اس جرالد آر. فورد، در نزدیکی یک انفجار چقدر خوب تاب می‌آورد. نزدیک به ۱۸ تن مواد منفجره استفاده شد؛ یعنی نزدیک به دو برابر اندازه "مادر همه بمب‌ها" یا MOAB که قوی‌ترین سلاح غیرهسته‌ای در زرادخانه آمریکا است. این انفجار آن قدر شدید بود که سازمان زمین‌شناسی آمریکا زمین لرزه‌ای به بزرگی ۳.۹ ریشتر را ثبت کرد و پخش گسترده فیلم انفجار هم همان‌طور که انتظار می‌رفت موج‌های بسیاری در شبکه‌های اجتماعی به پا کرد. مردم می‌پرسند: "انفجاری در این ابعاد چه بر سر جانوران دریایی آن منطقه می‌آورد؟"

شعاع انهدام

انفجار عظیم احتمالاً برای زندگی موجودات دریایی در نزدیکی آن مرگبار خواهد بود انفجار عظیم احتمالاً برای زندگی موجودات دریایی در نزدیکی آن مرگبار خواهد بود

دیوید شوکمن، خبرنگار علمی ارشد بی‌بی‌سی، می‌گوید: "اگر یک انفجار آن قدر بزرگ باشد که به یک ناو جنگی خسارت وارد کند، قطعاً می‌تواند جانوران دریایی را نیز از بین ببرد. ماهی‌گیران برای کشتن ماهی‌ها از دینامیت استفاده می‌کنند - بنابراین می‌دانیم که انفجار برای موجودات دریایی مرگبار است و یک انفجار بزرگ می‌تواند باعث مرگ بسیاری از آن‌ها شود." مایکل جانسون، مدیر بخش حفاظت از پستانداران دریایی در سازمان مردم‌نهاد "شورای دفاع از منابع طبیعی" این

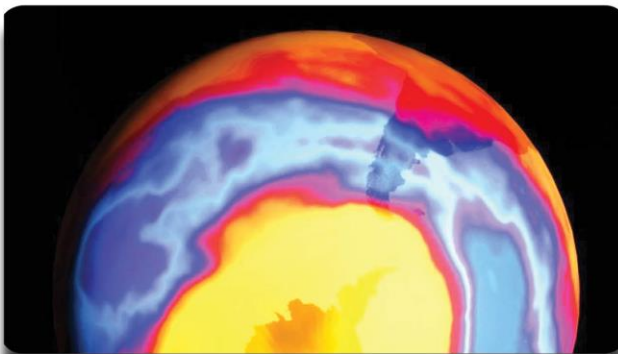
ممنوعیت گازهای سی‌اف‌سی به پرهیز از آثار شدیدتر گرمایش کمک کرده است

شکنجه است - به اندازه کافی رشد نمی‌کنند و کربن کمتری جذب می‌کنند." دانشمندان تخمین می‌زنند که در صورت ادامه تصاعد سی‌اف‌سی‌ها: ۵۸۰ میلیارد تن کربن کمتری در جنگل‌ها، سایر نواحی گیاهی و خاک

ذخیره می‌شد میزان دی‌اکسید کربن اتمسفر ۱۶۵ تا ۲۱۵ پارت در میلیون (۴۰ تا ۵۰ درصد) بالاتر می‌رفت دکتر یانگ می‌گوید: "آنچه ما در آزمایش خود شاهد هستیم پرهیز از افزایش ۲.۵ درجه سانتیگرادی دما برای چیزی است که در اثر افزایش گازهای گلخانه‌ای اتفاق می‌افتد."

با این حال اقدام مشابه جمعی برای مهار گازهای گلخانه‌ای خیلی مشکل‌تر می‌بود. او به رادیو ۴ بی بی سی گفت: "به آنچه علم در این زمینه می‌گفت توجه شد و براساس آن عمل شد - ما در مورد تغییر اقلیم شاهد چنین عملکردی نبوده‌ایم."

اکنون دمای زمین را نسبت به شروع دوران صنعتی ۱.۲ درجه افزایش داده. اما آسیب ناشی از این گازها به لایه اوزون می‌توانست باعث انتشار دی‌اکسید کربن حتی بیشتری از گیاهان در اتمسفر شود.

خسارت ناشی از اشعه فرابنفش می‌توانست به رشد پوشش گیاهی زمین آسیب بزند دکتر پال یانگ سرپرست تحقیقات از مرکز محیط زیست لنکستر گفت: "آزمایش‌ها نشان داده گیاهان وقتی در معرض نور فرابنفش بیشتری قرار می‌گیرند - که برای آنها مثل

دانشمندان می‌گویند ممنوعیت مواد شیمیایی مخرب برای لایه اوزون در سال ۱۹۸۷، به جلوگیری از یک فاجعه اقلیمی کمک کرده است.

"پروتکل ممنوعیت مواد زایل‌کننده لایه اوزون مونترال" استفاده از موادی مثل کلروفلوروکربن‌ها (سی‌اف‌سی) که از جمله در تولید یخچال به کار می‌رفت را ممنوع کرد. محققان می‌گویند بدون آن پروتکل زمین و پوشش گیاهی آن در معرض نور فرابنفش خیلی بیشتری قرار می‌گرفت. کوفی عنان دبیرکل سابق سازمان ملل توافق مونترال را "احتمالاً موفق‌ترین توافق بین‌المللی" توصیف کرده بود.

تیمی بین‌المللی از پژوهشگران می‌گوید که ادامه و افزایش کاربرد گازهای "سی‌اف‌سی" می‌توانست باعث شود دمای زمین ۲.۵ درجه سانتیگراد بالاتر رود. این علاوه بر افزایش دمای ناشی از گازهای گلخانه‌ای است که هم

بازی‌های پارالمپیک توکیو:
شش دهه رقابتی که زندگی را در دگرگون کرد

TAKHASOS

Monthly 156-157

میدان هوای کابل به روی پروازهای داخلی و بین‌المللی باز شد

جمهوری اسلامی افغانستان
وزارت ترانسپورت و ارتباطات
میدان هوای کابل